

Redu-journaal eindejaarstips 2016

Accountants- en administratiekantoor Redu wilt u, met het jaareinde in zicht graag attenderen op de vele mogelijkheden om nog dit jaar de belastingdruk in de zaak en in privé te verminderen. En op de mogelijkheden om het nieuwe jaar fiscaal goed voorbereid in te gaan. Met de eindejaartips kunt u adequaat reageren op de wijzigingen in de fiscale wetgeving die Den Haag per 1 januari 2017 wil doorvoeren.

De eindejaarstips is in vier onderdelen verdeeld:

- deel 1: Tips voor alle ondernemers (ongeacht de rechtsvorm van de onderneming);
- deel 2: Tips voor ondernemers met een BV;
- deel 3: Tips voor ondernemers met een eenmanszaak (of een aandeel in een firma);
- deel 4: Tips voor particulieren.

Disclaimer:

Bij de samenstelling van deze uitgave is naar uiterste betrouwbaarheid en zorgvuldigheid gestreefd.

De mogelijkheid bestaat dat sommige informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is.

Accountants- en administratiekantoor Redu kan geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van informatie in deze uitgave.

Inhoud

Deel 1: Tips voor alle ondernemers.....	4
1.1 De werkkostenregeling: de vrije ruimte, een feest.....	4
1.2 De vrije ruimte: geen kostenaftrekbeperking.....	4
1.3 Gerichte vrijstelling: volledig benutten!.....	4
1.4 Is uw iPad wel noodzakelijk?.....	5
1.5 Pas de concernregeling toe.....	5
1.6 Vergoedingsrechten: pas huwelijkse voorwaarden aan!.....	6
1.7 Aanpassen huwelijksgoederenregime: snel geregeld!.....	6
1.8 Investeringsaftrek: plan uw investeringen.....	7
1.9 Voorkom de desinvesteringbijtelling.....	7
1.10 De bijtelling privégebruik auto: nog 5 jaar 7%.....	7
1.11 Een nieuwe 25% bijtelling auto? Pas in 2017!.....	7
1.12 Controleer privégebruik auto van de werknemers!.....	8
1.13 Nieuwe auto, nieuwe verklaring geen privégebruik.....	8
1.14 Rittenadministratie: onbegonnen werk?.....	8
1.15 Kilometeradministratie: digitale controle.....	8
1.16 Vereenvoudigde rittenadministratie voor bestelauto's.....	9
1.17 Laag BTW-forfait voor privégebruik oudere auto's.....	9
1.18 Liever onderhoud dan verbetering.....	10
1.19 Onderhoudskosten: eerder aftrekbaar met een KER.....	10
1.20 Oninbare vorderingen: BTW teruggaaf per 2017.....	10
1.21 Let op uw vakantiedagen!.....	11
1.22 Check de modelovereenkomsten voor zzp-ers.....	11
1.23 Buitenlands personeel: altijd checken.....	11
1.24 Doe de Waadi-check.....	12
1.25 Kerstpakketten: houd de kosten in de hand!.....	12
1.26 Nieuwe medewerker: check het concurrentiebeding.....	12
1.27 Liever een relatie-dan een concurrentiebeding.....	12
1.28 Bereken de transitievergoeding correct!.....	13
1.29 Werk en zekerheid: dossieropbouw op orde?.....	13
1.30 Let op de btw-factuur.....	13
1.31 Suppletie btw: actieve meldplicht!.....	14
1.32 Btw-factuur tot € 100: kassabon is voldoende.....	14
1.33 Een btw-nihil aangifte: zeker weten?.....	14
1.34 Nieuwe btw-regels voor telecom-, omroep- en elektronische diensten.....	14
1.35 Oude administratie wegdoen.....	15
Deel 2: Tips voor ondernemers met een BV.....	16
2.1 Pensioen in eigen beheer: afkopen of niet?.....	16
2.2 DGA: let op uw rekeningcourantschuld.....	17
2.3 Rekening-courantschuld: gewoon wegstrepen?.....	18
2.4 DGA: wel of niet sociaal verzekerd?.....	18
2.5 Verlening eerste tariefschijf vennootschapsbelasting.....	18
2.6 Een IB-onderneming naast de bv: benut de WAS.....	19
2.7 Leningen: altijd schriftelijk vastleggen.....	19
2.8 Vermijd een ODR-lening.....	19
2.9 Kosten in de bv: privé of zakelijk motief?.....	19
2.10 Gebruikelijkloonregeling dga's aangepast.....	20
2.11 Gebruikelijk loon: regel een vaststellingsovereenkomst.....	21
2.12 Gebruikelijk loon: de parttime werkende DGA.....	21
2.13 Verbod privégebruik auto: externe controle vereist.....	21
2.14 Verbreek de fiscale eenheid: pak € 10.000 tariefvoordeel.....	22
2.15 Vordering/schuld in rekening-courant.....	22

2.16 Borgstellingsprovisie geregeld?.....	22
2.17 Dga: beperk uw persoonlijke aansprakelijkheid.....	22
2.18 Verzeker uw bestuurdersaansprakelijkheid, de bv betaalt.....	23
2.19 Meld betalingsonmacht bv tijdig.....	23
2.20 Betalingsonmacht: per bv tijdig- melden	23
2.21 Let op hoge belastingrente.....	24
2.22 Een familiestatoot: een nuttig document	24
Deel 3: Tips voor ondernemers met een eenmanszaak.....	25
3.1 Zorg voor een urenadministratie!	25
3.2 Starter: voorbereidingstijd telt mee voor urencriterium	25
3.3 Reistijd in loondienst telt mee voor urencriterium	25
3.4 Vermogensetikettering: privé- of bedrijfsvermogen.....	26
3.5 Vermogensetikettering herzien?.....	26
3.6 Zzp-er kostenafrek werkruimte in huurwoning tót 2017.....	26
3.7 Auto op de zaak of in privé.....	27
3.8 Banksparen levert extra MKB-winstvrijstelling op	27
3.9 Een zakelijke beloning voor uw meewerkende partner.....	27
3.10 Meewerkbeloning: let op de werkzaamheden.....	28
3.11 Man/vrouwfirma: laat uw partner tekenen	28
3.12 Let op de gebruikelijkheidstoets: pak een hoofdtaak!.....	28
3.13 Nieuwe vennoot aansprakelijk voor oude schulden	28
3.14 Uitgetreden vennoot VOF aansprakelijkheid loopt door	29
Deel 4: Tips voor particulieren	30
4.1 Box 3 heffing per 2017	30
4.2 Vermijd de hoger box 3-heffing.....	30
4.3 Regel uw fiscaal partnerschap.....	31
4.4 Zorgplicht in uw samenlevingscontract: een must.....	32
4.5 Zijn uw huwelijkse voorwaarden nog actueel?	32
4.6 Uw verrrekenbeding: naleving verplicht!.....	32
4.7 Een nieuwe – beperkte – gemeenschap van goederen	33
4.8 Partneralimentatie: anders én korter.....	33
4.9 Atrek eigenwoningrente: leningen vanaf 01-01-2013	34
4.10 De eigenwoningschuld	34
4.11 Beperk eigenwoningschuld: nog dit jaar aflossen.....	35
4.12 Rentemiddeling: besparen op hypotheekrente	35
4.13 Tijdklem kapitaalverzekering eigen woning vervalt	35
4.14 Vakantiewoning: verbod permanente bewoning, lagere WOZ-waarde	36
4.15 Verhuurde woningen in box 3: marktwaarde	36
4.16 Renteafrek restschulden 15 jaar	36
4.17 Boxhoppen: voordelig, maar riskant	37
4.18 Schenkingen aan kinderen: benut alle vrijstellingen.....	37
4.19 Schenk uw kind € 53.016 belastingvrij!.....	38
4.20 Vrije schenking eigen woning: € 100.000 in 2017	38
4.21 Schenk met behoud van ‘macht’	39
4.22 Schenk onder schuldigerkenning.....	39
4.23 Schenkingen op papier: notarieel bekrachtigen.....	40
4.24 Schenken en teruglenen. Zog voor bewijs!	40
4.25 Met zonnepanelen bent u – particulier – btw-ondernemer	40
4.26 Zorg voor een levenstestament.....	41
4.27 Is uw testament al flexibel?.....	41
4.28 Middeling: een onverwachte teruggaaf van belasting.....	41

Deel 1: Tips voor alle ondernemers

1.1 De werkkostenregeling: de vrije ruimte, een feest

De werkkostenregeling biedt u een vrije ruimte van 1,2% van de fiscale loonsom. Met die vrije ruimte kunt u 'leuke dingen' doen voor uw medewerkers. U kunt hen diverse vergoedingen en verstrekkingen belastingvrij toekennen. Zolang u binnen de vrije ruimte blijft, bent u ter zake geen belasting verschuldigd. Overschrijdt u die vrije ruimte, dan bent u 80% eindheffing verschuldigd over het bedrag van de overschrijding. Maar die schade valt ook nog wel mee (zie de volgende TIP). Tegen het einde van het jaar kunt u gaan fantaseren over de invulling van de resterende vrije ruimte. Wordt het een recht-toe, recht-aan kerstpakket of een vergoeding van verkeersboetes, een vergoeding boven de toelaatbare 19 cent per kilometer, een vergoeding voor het stallen van de auto van de zaak in de privé garage van de. Keuze te over.

1.2 De vrije ruimte: geen kostenaftrekbeperking

De werkkostenregeling biedt een werkgever een grote, maar geen volledig vrije keus om vergoedingen en verstrekkingen onder de vrije ruimte te brengen. De wetgever heeft voor enkele kostensoorten vastgelegd dat er geen keuze is, én het moet gebruikelijk zijn dat een vergoeding of verstrekking onder de vrije ruimte wordt gebracht. Dat gebruikelijkheids criterium is per 1 januari 2016 aangescherpt

Als de werkgever een vergoeding of verstrekking als eindheffingsbestanddeel – onder de vrije ruimte heeft aangewezen, is er sprake van loonkosten. Die kosten zijn volledig aftrekbaar op de winst uit onderneming: de kostenaftrekbeperking - voor de kosten van voedsel, drank en genotmiddelen, representatie, daaronder begrepen recepties, feestelijke bijeenkomsten en vermaak - en van congressen, seminars, excursies, studiereizen en dergelijke, inclusief reis- en verblijfkosten- is niet van toepassing.

1.3 Gerichte vrijstelling: volledig benutten!

De wet somt onder de werkkostenregeling diverse gerichte vrijstellingen op, dat zijn vergoedingen en verstrekkingen die belastingvrij kunnen worden verstrekt. Deze gerichte vrijstellingen vormen (goeddeels) een voortzetting van diverse regelingen die onder de oude wettelijke regeling ook belastingvrije konden worden vergoed. Het betreft de volgende posten:

- Reiskosten voor het werk, te weten een vergoeding van de werkelijke kosten van het openbaar vervoer, taxi, vliegtuig en schip, het vervoer vanwege de werkgever, de vergoeding van € 0,19 per kilometer voor zakelijke ritten met een privéauto én voor het woon-werkverkeer.
 - Kosten van tijdelijk verblijf in het kader van het werk. Denk aan de kosten van maaltijden, overnachtingen, maaltijden bij overwerk, maaltijden tijdens dienstreizen, maaltijden met zakelijke relaties (voor zover de kosten betrekking hebben op de werknemer zelf);
 - Kosten van cursussen, congressen, seminars, symposia, excursies, studiereizen én outplacement;
 - Studiekosten, daaronder begrepen de kosten van vakliteratuur, het volgen van een procedure ter erkenning van verworven competenties en de kosten van een inschrijving in een beroepsregister;
 - Extra kosten van tijdelijk verblijf buiten het land van herkomst in het kader van de dienstbetrekking;
 - Kosten van een verhuizing voor het werk tot een maximum van € 7.750, plus de kosten van het overbrengen van de boedel.
 - Personeelskorting tot 20% van de winkelwaarde, met een maximum van € 500 per jaar, voor branche-eigenproducten.
 - Naar het redelijke oordeel van de werkgever noodzakelijke gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen en dergelijke apparatuur.
 - Vergoedingen en verstrekkingen van arbovoorzieningen en hulpmiddelen die mede op de werkplek gebruikt of verbruikt worden.
-

1.4 Is uw iPad wel noodzakelijk?

Een van de opmerkelijkste aanpassingen van de werkkostenregeling (WKR) per 1 januari 2015 betreft de invoering van het noodzakelijkheids criterium. Dit criterium geldt uitsluitend voor gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen en dergelijke apparatuur.

Onder *gereedschappen* vallen alle voorwerpen om iets te maken, te meten of te controleren. Het moet gaan om voorwerpen die naar zijn aard meerdere keren gebruikt kunnen worden. De toelichting noemt als voorbeelden een hamer, een kwast, een fototoestel en een naaimachine. Verf, stof, werkkleding en kantoormeubilair kunnen niet als gereedschap worden aangemerkt.

Onder *computers en mobiele communicatiemiddelen* vallen de ict-middelen als laptops, tablets, mobiele telefoons, smartphones, organizers en navigatieapparatuur. Ook de direct daarmee samenhangende vergoedingen en verstrekkingen – zoals een 4G kaartje of een dongel – kunnen onder het noodzakelijkheids criterium vallen. Dat kan ook gelden voor een vergoeding voor de kosten van internet thuis.

De werkgever moet het verstrekken, vergoeden of ter beschikking stellen van gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen etc. noodzakelijk vinden. Dat vergt een *geobjectiveerde* noodzaak. Het moet gaan om voorzieningen die voor de werknemer 'zonder meer nodig zijn' om zijn werk goed te kunnen doen. Dat gaat verder dan een behoorlijke vervulling van de dienstbetrekking; zaken die slechts bijdragen aan een goede beroepsuitoefening zijn kennelijk niet noodzakelijk. De wetgever onderstreept de vereiste absolute noodzaak met de (wettelijke) verplichting van de werknemer om de voorziening – bijvoorbeeld een laptop – aan de werkgever terug te geven, of de restwaarde daarvan te vergoeden, bij het einde van de dienstbetrekking, bij een functiewisseling of enige andere situatie waardoor die voorziening niet langer noodzakelijk is. Het noodzakelijkheids criterium valt niet te combineren met het belonen à la carte: als de werknemer zelf mag kiezen voor een bepaalde voorziening voor zijn werk, is die voorziening niet noodzakelijk.

De bewijslast of een voorziening al dan niet noodzakelijk is, is bij wet geregeld. Als de werkgever een vergoeding, verstrekking of terbeschikkingstelling voor zijn werknemers noodzakelijk vindt, en de inspecteur betwist dat, dan moet de inspecteur het tegendeel aannemelijk maken. Maar als de werknemer tevens een bestuurder of commissaris is, dan moet de werkgever aannemelijk maken dat de voorziening noodzakelijk is. Deze antimisbruikbepaling treft met name directeuren-grotaandeelhouders van een BV.

1.5 Pas de concernregeling toe

De concernregeling biedt een werkgever de mogelijkheid om de vrije ruimte vast te stellen op basis van de totale fiscale loonsom van alle (aangewezen) concernmaatschappijen. Met de concernregeling kunt u voorkomen dat de vrije ruimte in de ene concern-BV ontoereikend is, terwijl er in een andere BV een overschot resteert. Tekorten en overschrijdingen van de vrije ruimte kunnen gesaldeerd worden. En het is niet langer nodig om vergoedingen en verstrekkingen bij de correcte concernvennootschap op te voeren om te beoordelen of de vrije ruimte is benut. De administratie van de vrije ruimte kan bij één BV worden gevoerd.

De kosten van vergoedingen en verstrekkingen die voor alle medewerkers in de groep worden gemaakt en die als eindheffingsbestanddeel in de vrije ruimte worden aangewezen – zoals de kosten van een personeelsfeest – behoeven daardoor niet meer per BV geadministreerd te worden.

U kunt de concernregeling toepassen als de moedermaatschappij ten minste 95% van de aandelen in de dochtervennootschap(en) bezit. Hierbij is de juridische en economische eigendom doorslaggevend. Dat 95%-bezit is vereist gedurende het gehele kalenderjaar; als er in de loop van het jaar een dochtervennootschap in de groep wordt opgenomen kan die pas in de concernregeling gaan meelopen vanaf het nieuwe kalenderjaar. U kunt kiezen voor de concernregeling, de regeling is niet verplicht. De keuze voor toepassing van de concernregeling moet u uiterlijk maken op het laatste tijdstip van afrekening van de loonheffing over een kalenderjaar. Voor 2016 is dat derhalve in januari 2017.

1.6 Vergoedingsrechten: pas huwelijkse voorwaarden aan!

Per 1 januari 2012 is het huwelijksvermogensrecht vernieuwd. De belangrijkste wijziging is de invoering van de beleggingsleer voor vergoedingsrechten. De wet bepaalt dat wanneer een echtgenoot het vermogen van de andere echtgenoot gebruikt om daarmee te investeren in een goed dat tot zijn vermogen gaat behoren of dat vermogen van de andere echtgenoot gebruikt om een schuld voor zo'n eerdere investering af te lossen, die andere echtgenoot een vergoedingsrecht met beleggingsleer krijgt.

Dat vergoedingsrecht 'belooft een gedeelte van de waarde van het goed (dat de andere echtgenoot met dat geld heeft gekocht c.q. de schuld daarvoor heeft afgelost) op het tijdstip waarop de vergoeding wordt voldaan'. Anders gezegd, de echtgenoot/schuldeiser heeft geen nominale vordering met een rentevergoeding, maar een aan de waarde van het goed gekoppelde aanspraak jegens de andere echtgenoot. De echtgenoot/schuldeiser verkrijgt zo een economisch belang in dat goed. Hij deelt mee in positieve én negatieve waardeveranderingen van het goed; het vergoedingsrecht ontstaat zodra het goed wordt aangeschaft. Een vergoedingsrecht met beleggingsleer ziet primair op echtgenoten die op huwelijkse voorwaarden zijn getrouwd, maar het kan zich ook voordoen bij gehuwden in gemeenschap van goederen, als een van de echtgenoten over eigen/privévermogen beschikt (bijvoorbeeld door een schenking of vererving onder uitsluitingsclausule).

Een vergoedingsrecht met beleggingsleer ontstaat niet als het geld besteed is aan consumptieve doeleinden, zoals de kosten van de huishouding. Is het geld besteed aan een investering in een goed, dan moet een onderscheid worden gemaakt tussen de situatie dat het geld met of zonder toestemming van de andere echtgenoot is besteed:

- Is het geld besteed *zonder toestemming* van de andere echtgenoot, dan ontstaat voor die andere echtgenoot een nominaal vergoedingsrecht. Dat kan meer worden: de andere echtgenoot deelt alleen mee in de positieve waardeontwikkeling, niet in de negatieve ontwikkeling. Dat kan vervelend uitpakken als de beleggende echtgenoot koersverliezen lijdt op zijn effectenportefeuille waarvoor hij (mede) geld van de andere echtgenoot heeft gebruikt.
- Is het geld *met toestemming* van de andere echtgenoot gebruikt, dan verkrijgt die een direct economisch belang in het goed op het moment van de investering: de (andere) echtgenoot deelt mee in winst én verlies.

Echtgenoten kunnen overeenkomen om de beleggingsleer buiten toepassing te laten. Zij kunnen afspreken dat de geldverstrekken de echtgenoot uitsluitend een nominale vordering, met rentevergoeding, krijgt. Een schriftelijke vastlegging daarvan is wenselijk; als het om een groter bedrag gaat is vastlegging bij notariële akte verstandig. Echtgenoten kunnen de beleggingsleer ook uitsluiten in de huwelijkse voorwaarden. De Algemene wet inzake rijksbelastingen bepaalt (sinds 1 januari 2014) dat vergoedingsrechten met beleggingsleer geen fiscaal relevant belang bij het onderliggende goed doen ontstaan. Deze bepaling voorkomt fiscale problemen, door een fiscaal relevant belang bij het onderliggende goed te ontkennen. De civielrechtelijke behandeling van het vergoedingsrecht blijft onverkort van toepassing, en daarmee het risico van onbedoelde vermogensverschuivingen tussen u en uw echtgenoot. Vraag uw notaris om uw huwelijkse voorwaarden aan te passen!

1.7 Aanpassen huwelijksgoederenregime: snel geregeld!

Ondernemers die hun huwelijksgoederenregime willen aanpassen, kunnen staande het huwelijk alsnog huwelijksvoorwaarden aangaan of die voorwaarden wijzigen. Dat kan (sinds 1 januari 2012) zonder toestemming van de rechtbank. De rechterlijke goedkeuring is niet meer nodig, de bevoegdheid tot het opstellen of aanpassen van huwelijkse voorwaarden komt geheel toe aan de notaris.

Dat maakt het alsnog aangaan of aanpassen van huwelijksvoorwaarden een stuk gemakkelijker en goedkoper. Een aanpassing van het huwelijksgoederenregime kan van groot belang zijn, bijvoorbeeld als de ondernemer verwacht dat zijn onderneming het niet zal redden en hij failliet zal gaan.

1.8 Investeringsaftrek: plan uw investeringen

Bent u van plan om op korte termijn flink te gaan investeren? Dan is het zinvol om na te gaan of u die investeringen nog dit jaar moet doen, of dat u die – gedeeltelijk – beter kunt uitstellen tot 2017. Een spreiding van investeringen over meerdere jaren leidt meestal tot een hogere kleinschaligheids-investeringsaftrek (KIA) en daarmee tot meer belastingvoordeel.

Om voor de KIA in aanmerking te komen moet een ondernemer meer dan € 2.300 en maximaal € 311.242 investeren in premieabele bedrijfsmiddelen. De KIA is 28% op investeringen tot maximaal € 56.024; voor investeringen van meer dan € 56.024 tot € 103.748 is de KIA een vast bedrag van € 15.687. Daarboven daalt de aftrek met 7,56% van het investeringsbedrag boven de € 103.748. Deze schijvenindeling maakt het voordelig om investeringen te ‘knippen’ en over twee jaren te spreiden.

Blijft u dit jaar met de investeringen onder de drempel van € 2.300, dan doet u er verstandig aan de in 2017 geplande investeringen naar voren te halen en die nog dit jaar te doen. Zeker als u met de investeringen in 2017 wederom onder de drempel blijft. Twee jaar € 2.300 investeren levert geen aftrek op, een keer € 4.600 geeft dit jaar een aftrek van 28%, ofwel een aftrekpost van € 1.288.

1.9 Voorkom de desinvesteringsbijtelling

De desinvesteringsbijtelling is een bijtelling bij de jaarwinst van de onderneming. De desinvesteringsbijtelling moet plaatsvinden bij vervreemding van bedrijfsmiddelen waarbij eerder een investerings- aftrek ten laste van de winst is gebracht. De desinvesteringsbijtelling is van toepassing als de vervreemding plaatsvindt binnen vijf jaar na het begin van het kalenderjaar waarin de investering heeft plaatsgevonden. Deze desinvesteringsbijtelling geldt ook in een aantal situaties die gelijk te stellen zijn met een verkoop. In bepaalde gevallen kunt u deze bijtelling voorkomen door de desinvestering uit te stellen tot 2017.

1.10 De bijtelling privégebruik auto: nog 5 jaar 7%

De bijtelling wordt minder CO2-afhankelijk. Vanaf 2017 gaat er nog maar één tarief gelden voor de bijtelling privégebruik auto. Dat wordt 22%. De 22% bijtelling gaat gelden voor alle auto's, behalve voor de nulemissie auto's. Die blijven in de 4% bijtelling tot en met 2020. Duurdere exemplaren in deze categorie worden vanaf 2019 zwaarder belast: de 4% bijtelling blijft beperkt tot een cataloguswaarde van maximaal € 50.000; het surplus aan cataloguswaarde valt (vanaf 2019) onder de algemene 22% bijtelling. Voor semi-elektrische, hybride auto's (met een CO2-uitstoot van 1 tot 50 gr/km) die in 2016 nog onder de 7% bijtelling vallen, gaat de bijtelling in 2017 omhoog naar 22%. De nieuwe percentages gaan pas in bij de eerste tenaamstelling. De automobilist die nog dit jaar een zuinige auto koopt kan nog vijf jaar lang de lagere bijtelling toepassen.

1.11 Een nieuwe 25% bijtelling auto? Pas in 2017!

Bent u van plan om binnenkort een nieuwe auto te kopen? Een auto die onder de 25% bijtelling voor privégebruik valt? Wacht dan met de aanschaf tot begin volgend jaar. Als het kenteken voor zo'n auto op of na 1 januari 2017 wordt afgegeven, geldt een bijtelling privégebruik van 22%. Dat scheelt u toch de belasting over 3% bijtelling, vijf jaar lang

1.12 Controleer privégebruik auto van de werknemers!

Als een werkgever zijn werknemer een auto van de zaak ter beschikking stelt, moet er in beginsel een bijtelling plaatsvinden voor het privégebruik van die auto. De werkgever moet die bijtelling verlonen. Een bijtelling is niet aan de orde, als de werkgever de werknemer verbiedt om privé gebruik te maken van de auto van de zaak. Zo'n verbod moet schriftelijk worden vastgelegd, en de werkgever moet 'voldoende toezicht houden op de naleving van dat verbod'. Doet de werkgever dat niet, dan kan hem dat duur komen te staan: hij kan als bestuurder van de bv/werkgever in privé aansprakelijk worden gesteld voor de door de bv verschuldigde loon- en omzetbelasting over het privégebruik auto.

1.13 Nieuwe auto, nieuwe verklaring geen privégebruik

Krijgt één van uw werknemers een nieuwe auto van de zaak? Als de werknemer voor zijn auto van de zaak een verklaring geen privégebruik aan u heeft overhandigd, moet u er voor zorgen dat u zo'n verklaring ook weer voor de nieuwe auto krijgt. Als werkgever kunt u geen rechten ontleen aan de verklaring voor de oude auto van de zaak. Zorg ervoor dat uw werknemer tijdig een nieuwe verklaring voor zijn nieuwe auto van de zaak aanvraagt.

1.14 Rittenadministratie: onbegonnen werk?

De automobilist met een auto van de zaak die de bijtelling voor privégebruik wil vermijden, moet kunnen aantonen dat hij zijn auto voor niet meer dan 500 kilometer per jaar voor privédoeleinden gebruikt. Hij kan dat bewijs leveren met een kilometeradministratie of op een andere manier. De vrije bewijsleer is hier van toepassing.

De inrichting van de rittenregistratie is nauwkeurig voorgeschreven in de wet. De wet eist dat in zo'n administratie ten minste de volgende gegevens zijn vermeld:

- merk, type en kenteken van de auto;
- periode van de terbeschikkingstelling van de auto;
- per afzonderlijke rit:
 - 1 de datum
 - 2 de begin- en eindstand van de kilometerteller
 - 3 begin- en eindadres
 - 4 de gereden route als die afwijkt van de gebruikelijke route en
 - 5 het karakter van de rit.

Een correcte rittenadministratie moet sluitend zijn en inzicht bieden in alle verreden kilometers. Een blackboxstelsel levert niet het vereiste bewijs. Een dergelijk stelsel kan wel een bijdrage leveren aan het voeren van een adequate rittenadministratie. Een rittenadministratie moet in beginsel gedurende het gehele kalenderjaar worden bijgehouden. De belastingrechter gaat hier soms soepel mee om en aanvaardt soms een rittenadministratie over enkele maanden als voldoende bewijs. Maar de rechter is bijzonder streng bij de beoordeling of de rittenadministratie voldoet aan de wettelijke vereisten. Houd daar rekening mee als u wilt aantonen dat u vrijwel geen privé rijdt met uw auto van de zaak.

1.15 Kilometeradministratie: digitale controle

De automobilist die de bijtelling privégebruik auto wil voorkomen moet aan kunnen tonen dat hij zijn auto van de zaak voor niet meer dan 500 kilometer voor privédoeleinden gebruikt. De vrije bewijsleer is hierbij van toepassing maar de inspecteur wil meestal een rittenadministratie hebben. Als de automobilist zo'n ritten- of kilometeradministratie achteraf moet opstellen, is de kans bijzonder groot dat die onjuist is. Als de inspecteur dat aantoonst levert dat de automobilist een bijtelling voor privégebruik auto op, plus een hoge boete.

De fiscus heeft volop mogelijkheden om de registratie van het autogebruik digitaal te checken en dan is een misser snel gevonden. De fiscus gebruikt hierbij de informatie van de brigade van flitsauto's die kentekens fotograferen op privé plaatsen (Ikea, meubelboulevards, pretparken, grensovergangen in vakantietijd), de NAP (de Nationale Auto Pas), het CJIB (het Centraal Justitieel Incasso Bureau), van leasemaatschappijen en garages, digitaal betaalde tankbeurten, en sinds kort ook de ANPR-kentekengegevens van de politie. De boetes bij 'rommelen met een kilometeradministratie' kunnen zeer hoog oplopen, voor de automobilist of diens werkgever!

1.16 Vereenvoudigde rittenadministratie voor bestelauto's

Een werknemer met een bestelauto van de zaak die de bijtelling privégebruik auto wil voorkomen, moet kunnen aantonen dat hij die bestelauto voor niet meer dan 500 kilometer per jaar voor privédoeleinden gebruikt. Het bijhouden van een kilometeradministratie is voor een werknemer met een bestelauto van de zaak vaak nog lastiger dan voor een automobilist met een personenauto. De automobilist met een bestelauto heeft door de aard van zijn werkzaamheden vaak veel meer ritten op een dag. Het bijhouden van de reguliere rittenregistratie – met alle vereiste informatie per rit, zakelijk én privé – is niet alleen voor de werknemer/automobilist een forse administratieve last, maar ook een financiële last voor de werkgever, omdat de werknemer zijn rittenadministratie wel tijdens werktijd moet bijhouden als hij het autogebruik accuraat wil vastleggen. Financiën heeft ingestemd met een vereenvoudigde rittenadministratie voor bestelauto's. Uitgangspunt daarbij is dat de rittenregistratie verplicht blijft, maar dat de werknemer niet meer alle informatie per rit hoeft vast te leggen als die informatie – zoals de bezochte zakelijke adressen – maar uit de bedrijfs-administratie van de werkgever kan worden gehaald. Vereist is dan wel dat de werkgever schriftelijk met de werknemer heeft afgesproken dat:

- de werknemer een vereenvoudigde rittenregistratie bijhoudt;
 - privégebruik van de bestelauto tijdens werk- en lunchtijd niet is toegestaan;
 - de werkgever de zakelijke adressen in zijn (project- of bedrijfs)administratie beschikbaar heeft.
-

1.17 Laag BTW-forfait voor privégebruik oudere auto's

Financiën heeft in een beleidsbesluit de spelregels voor de btw-correctie op het privégebruik van de auto van de zaak op onderdelen versoepeld. De forfaitaire btw-bijtelling voor oudere auto's – dat zijn auto's die langer dan vijf jaar in gebruik zijn - is daarbij omlaag gebracht, van 2,7% naar 1,5% van de cataloguswaarde. Sinds 1 juli 2011 wordt het privégebruik van een auto van de zaak - als deze gratis ter beschikking wordt gesteld aan de ondernemer of werknemer - aangemerkt als een fictieve dienst en belast naar het werkelijke privégebruik van de auto. Daarbij wordt woon-werkverkeer gezien als privégebruik.

Om te voorkomen dat de ondernemer/werkgever het werkelijke privégebruik van de auto's van de zaak moet registreren heeft Financiën goedgekeurd dat de btw over de fictieve dienst forfaitair gesteld kan worden op 2,7% van de cataloguswaarde van de auto (inclusief btw en BPM). Heeft de ondernemer bij de aanschaf van de auto geen btw als voorbelasting in aftrek kunnen brengen - bijvoorbeeld omdat hij die auto onder de margeregeling heeft gekocht of die vanuit zijn privévermogen in de onderneming heeft ingebracht – dan geldt een forfaitaire bijtelling van 1,5%. Financiën heeft dat al eerder goedgekeurd. Dit agere forfait geldt nu ook - met terugwerkende kracht tot 1 juli 2011! - voor auto's die de ondernemer of werkgever nog in gebruik heeft na afloop van het vierde jaar, volgend op het jaar waarin hij de auto is gaan gebruiken. Bij gebruik van de auto door een werknemer is vereist dat die auto gratis - om niet - ter beschikking is gesteld.

1.18 Liever onderhoud dan verbetering

Hebt u een bedrijfspand met een lage fiscale boekwaarde? Dan is de kans groot dat u niet meer kunt afschrijven op dat pand. Volgens de nieuwe afschrijvingsregels kan de ondernemer zijn bedrijfspand afschrijven tot op de helft van de WOZ-waarde. Is de fiscale boekwaarde van het pand lager, dan is afschrijving niet meer toegestaan. Bij een beleggingspand is die limiet nog hoger: dat kan slechts afgeschreven worden tot op de volle WOZ-waarde. Door de nieuwe afschrijvingsregels worden onderhoudskosten op het pand fiscaal vriendelijker behandeld dan kosten van verbetering. Onderhoudskosten zijn direct aftrekbaar, terwijl kosten van verbetering bij het pand geactiveerd moeten worden en – vanwege de lage fiscale boekwaarde van het pand – mogelijk niet kunnen worden afgeschreven.

1.19 Onderhoudskosten: eerder aftrekbaar met een KER

Onderhoudskosten zijn aftrekbaar in het jaar waarin de uitgaven zijn gedaan. Die aftrek kan naar voren worden gehaald door een kostenegaliseringsreserve (een KER) te vormen. Dit is mogelijk als de bedrijfsuitoefening van dit jaar kosten heeft veroorzaakt, terwijl de met die kosten samenhangende uitgaven pas in een later jaar zullen worden gedaan. Voorwaarde voor de reserve is wel dat het om een substantieel bedrag aan kosten gaat. Als u een kostenegaliseringsreserve ultimo 2016 wilt opvoeren, moet u nog dit jaar voor bescheiden zorgen waarmee u die reserve kunt onderbouwen. Denk bijvoorbeeld aan een reserve voor de kosten van toekomstig onderhoud aan uw bedrijfspand. Voor de onderbouwing van zo'n reserve kan een rapport van een aannemer of architect, met daarin de te verrichten werkzaamheden en de daarmee gemoeide kosten, goede diensten bewijzen.

1.20 Oninbare vorderingen: BTW teruggaaf per 2017

De teruggaaf van BTW op oninbare vorderingen wordt sterk vereenvoudigd. Het recht op teruggaaf ontstaat op het tijdstip dat de oninbaarheid van de vordering kan worden vastgesteld. In het Belastingplan 2017 wordt voorgesteld dat vanaf 1 januari 2017 dat in ieder geval zo is als de afnemer na één jaar (nadat de vordering opeisbaar is geworden) nog niet betaald heeft. Die termijn geldt ook als de overeenkomst tot levering van goederen of het verrichten van diensten is geannuleerd, verbroken of ontbonden, én als een prijsvermindering of kwijtschelding heeft plaatsgevonden na de levering van de goederen c.q. het verrichten van de dienst. Als een oninbare vordering later alsnog (gedeeltelijk) wordt voldaan, wordt de daarmee overeenkomende omzetbelasting opnieuw verschuldigd.

De ondernemer hoeft ook geen afzonderlijk teruggaafverzoek meer in te dienen: het oninbare BTW-bedrag kan in de BTW-aangifte in mindering worden gebracht op de periodiek af te dragen omzetbelasting. Bij overdracht van de vordering, zoals bij factoring, treedt de overnemer voor de teruggaafregeling in de positie van de verkoper. Na zo'n overdracht moet voor de BTW-teruggaaf nog wél een afzonderlijk verzoek worden ingediend. Het wetsvoorstel kent een overgangsregeling: de nieuwe regeling gaat ook gelden voor vorderingen die al vóór 1 januari 2017 opeisbaar zijn, met dien verstande dat de termijn van één jaar begint te lopen op 1 januari 2017. De termijn van één jaar gaat ook gelden in de omgekeerde situatie, voor de ondernemer die de in rekening gebrachte BTW als voorbelasting in aftrek heeft gebracht en de factuur niet heeft betaald. De ondernemer moet de in aftrek gebrachte BTW weer afdragen. Voor die afdracht geldt thans een fictie van twee jaar, en die wordt teruggebracht tot één jaar.

Voor deze aanpassing geldt geen overgangsrecht: de nieuwe regels zijn onverkort van toepassing op alle onbetaalde vergoedingen per 1 januari 2017.

1.21 Let op uw vakantiedagen!

Voor wettelijke vakantiedagen geldt een verjaringstermijn van zes maanden: als deze vakantiedagen niet binnen zes maanden na afloop van het jaar zijn opgenomen, vervallen ze. Voor bovenwettelijke vakantiedagen blijft de verjaringstermijn van vijf jaar gelden. Een werknemer heeft zoveel wettelijke vakantiedagen als het aantal werkdagen dat hij per week werkt x 4. Een fulltimer heeft derhalve twintig wettelijke vakantiedagen. Bij een parttime werker gaat dat evenredig omlaag. Iemand die 25 uur per week werkt, heeft minimaal 100 uur vakantie per jaar.

1.22 Check de modelovereenkomsten voor zzp-ers

Opdrachtgevers die veel met zzp-ers werken kunnen zekerheid krijgen over de arbeidsrelatie die zij aangaan met hun opdrachtnemers, de zzp-ers, door gebruik te maken van de modelovereenkomsten die de Belastingdienst heeft opgesteld. De Belastingdienst heeft inmiddels 22 modelovereenkomsten op de site staan, 4 algemene sectorovereenkomsten en 18 voorbeeldovereenkomsten voor branches en beroepsgroepen.

Bij gebruik van de modelovereenkomst staat vast dat er geen sprake is van een dienstbetrekking – en dat de opdrachtgever mitsdien geen loonheffing hoeft in te houden – maar uitsluitend als partijen in hun eigen overeenkomst exact de voorwaarden, feiten en omstandigheden uit de modelovereenkomst aanhouden en dienovereenkomstig feitelijk handelen. Partijen moeten in de eigen overeenkomst expliciet verwijzen naar het door de Belastingdienst toegekende nummer van de toegepaste modelovereenkomst. Daarvoor moet de volgende tekst te worden gebruikt: “Deze overeenkomst is gelijkkluidend aan de door de Belastingdienst op dd-mm-jjjj onder nummer beoordeelde overeenkomst”. Als deze tekst niet is opgenomen, kunnen opdrachtgever en opdrachtnemer aan hun overeenkomst niet het vertrouwen ontleenen dat er geen loonheffingen behoeft te worden ingehouden en voldaan. Wijzigingen in de tekst van de door de Belastingdienst beoordeelde overeenkomst kunnen gevolgen hebben voor de loonheffingen. De geldigheidsduur van de modelovereenkomst is vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van goedkeuring. Daarbij geldt een voorbehoud voor wijzigingen in relevante wet- of regelgeving in die vijfjaarsperiode. Ook rechtspraak kan aanleiding zijn om de goedkeuring van de overeenkomst voor de toekomst in te trekken. In de modelovereenkomsten is een bepaling opgenomen voor mogelijke correcties loonheffingen. Daarbij worden opdrachtgevers gewezen op het verbod om de premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke Zorgverzekeringwet op de werknemer te verhalen. Het gebruik van een modelovereenkomst zegt niets omtrent de fiscale positie van de zzp-er voor de heffing van inkomstenbelasting: de overeenkomst geeft geen oordeel omtrent het ondernemerschap van de zzp-er. De modelovereenkomst biedt ook geen zekerheid voor wat betreft de heffing van omzetbelasting. De Belastingdienst wijst iedere aansprakelijkheid af voor gevolgen, van welke aard ook, van het gebruik van de voorbeeldovereenkomsten.

Update: De Wet DBA wordt voorlopig uitgesteld: in ieder geval tot 2018. Dat geeft Staatssecretaris Wiebes aan. Hij kreeg veel klachten vanuit de Tweede Kamer en ondernemersorganisaties. Bij het Meldpunt DBA kwamen 1.801 meldingen binnen van onbedoelde gevolgen voor de arbeidsmarkt van de wet DBA.

1.23 Buitenlands personeel: altijd checken

Bent u van plan om een of meer buitenlandse werknemers aan te trekken? Ga dan naar ondernemersplein.nl: [Buitenlands personeel](#) en ga na hoe u dat personeel op de juiste wijze in dienst moet nemen. U moet zich houden aan de Wet arbeid vreemdelingen.

1.24 Doe de Waadi-check

Leent u wel eens – tijdelijk – uitzendkrachten in? Van een erkend uitzendbureau, een banenpool of een payroller? Of van een collega-ondernemer? Check dan of die uitlener wel als uitzendonderneming geregistreerd staat in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Als u personeel inleent van een niet-geregistreerde uitzendonderneming kan u dat duur komen te staan. De uitlener én inlener kunnen dan beboet worden. Die boetes zijn fors: € 12.000 per werknemer bij de eerste overtreding en bij recidive een veelvoud tot maximaal € 76.000! U kunt als inlener snel checken of de uitlener aan de Waadi-registratie voldoet, met de Waadi-check op Ondernemersplein.nl.

1.25 Kerstpakketten: houd de kosten in de hand!

Gaat u dit jaar weer kerstpakketten uitdelen aan uw werknemers en relaties?

Let op: kerstpakketten pakken vaak veel duurder uit dan u denkt. Dat komt omdat u de kerstpakketten vrij van belasting wilt weggeven. Beter gezegd: moet geven. Als u iemand een geschenk geeft, en die ander moet daar belasting over betalen, werkt dat niet zo relatiebevorderend. En dat was toch de bedoeling van het relatiegeschenk.

U kunt er voor kiezen om het kerstpakket voor uw medewerkers in de vrije ruimte van de werkkostenregeling te stoppen. Voor de werknemers is het pakket dan belastingvrij, u kunt de kosten ten last van de winst brengen. Komt u met de kostprijs van pakketten (inclusief BTW) boven de vrije ruimte uit, dan loopt u tegen een eindheffing van 80% op.

De btw op de aanschaf van het kerstpakket is vaak niet als voorbelasting verrekenbaar. Hier loopt u tegen het BUA op, het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting. De btw is slechts aftrekbaar als de werknemer in dat jaar niet meer dan € 227 aan personeelsvoorzieningen heeft gehad. Heeft de werknemer een auto van de zaak, dan gaat het dus altijd fout: géén btw-aftrek op het kerstpakket.

Voor kerstpakketten voor uw relaties kunt u de belastingheffing afkopen tegen een eindtarief van 45%. Tot € 136, daarboven wordt het tarief 75%. En ook hier valt de btw-aftrek vaak in het water.

1.26 Nieuwe medewerker: check het concurrentiebeding

Hebt u bijna een medewerker van uw concollega weggekaapt? Vergeet dan niet om na te gaan, vóórdat u hem in dienst neemt, of hij bij zijn huidige werkgever geen concurrentiebeding heeft getekend. Als nieuwe werkgever bent u verplicht om dat te onderzoeken. Reageert de persoon in kwestie ontwijkend op uw vraag naar het beding, zorg er dan voor dat u van hem een schriftelijke verklaring krijgt met de mededeling dat hij geen concurrentiebeding heeft ondertekend. Blijkt er nadien wél een concurrentiebeding te bestaan en hebt u als nieuwe werkgever daar geen navraag naar gedaan, dan kunt u daarvoor een boete krijgen. Bij zeer ernstige nalatigheid kan de rechter u zelfs dwingen om de arbeidsovereenkomst te beëindigen.

1.27 Liever een relatie-dan een concurrentiebeding

Als ondernemer wilt u uw zakelijke belangen beschermen. U wilt voorkomen dat uw werknemers met de kennis en ervaring die ze binnen uw bedrijf hebben opgedaan, goede sier bij de concurrent gaan maken. Een concurrentiebeding moet dat voorkomen. Werkgevers willen hun werknemers in zo'n concurrentiebeding zo ongeveer alles verbieden, maar dat vindt de rechter niet goed. Als het beding 'onredelijk beperkend' is voor de werknemer, zal de rechter het concurrentiebeding geheel of gedeeltelijk vernietigen. Als werkgever kunt u dat risico beperken door het concurrentiebeding om te zetten in een relatiebeding. Met zo'n beding verbiedt u de werknemer om – als hij bij de concurrent is gaan werken – in contact te treden of te handelen met de zakelijke relaties die hij in loondienst bij u heeft opgebouwd. Zo'n beding beperkt de werknemer niet meer dan nodig is en dat betekent dat de rechter het vrijwel nooit vernietigt.

1.28 Bereken de transitievergoeding correct!

De wet Werk en Zekerheid biedt werknemers een transitievergoeding bij onvrijwillig ontslag. Die vergoeding is bedoeld als compensatie voor het ontslag en om de overgang naar een andere baan te vergemakkelijken. De hoogte van een transitievergoeding hangt af van het maandsalaris en de duur van het dienstverband, en bedraagt:

- 1/3e maandsalaris per dienstjaar voor de eerste tien dienstjaren;
- 1/2 maandsalaris per dienstjaar na het tiende dienstjaar.

Het maximum is € 76.000 of een jaarsalaris bij een hoger inkomen dan € 76.000. Voor 50-plussers geldt – tot 2020 - een hogere transitievergoeding.

De transitievergoeding wordt berekend op basis van het vaste en variabele loon. De minister van Sociale Zaken heeft recent bekend gemaakt hoe de transitievergoeding moet worden berekend, te weten:

- 1/12 van het vaste loon, inclusief ploegentoeslag en overwerkvergoeding, in de 12 maanden voorafgaande aan het ontslag;
- 1/12 van het vakantiegeld en de vaste eindejaarsuitkering waar de werknemer binnen een periode van 12 maanden recht op heeft;
- 1/36 van het overeengekomen variabele loon in de 3 kalenderjaren voorafgaand aan het jaar van ontslag.

Hieronder vallen bonussen, winstuitkeringen en eindejaarsuitkeringen.

De bijtelling auto en het werkgeversdeel pensioen vallen niet onder het loonbegrip voor de transitievergoeding. Als de arbeidsovereenkomst korter heeft geduurd dan 12 dan wel 36 maanden, moet de berekening tijdsevenredig plaatsvinden.

1.29 Werk en zekerheid: dossieropbouw op orde?

Met de invoering van de wet Werk en zekerheid is de opbouw van een personeelsdossier per medewerker absoluut noodzakelijk. Als een werkgever in een ontslagprocedure niet beslagen ten ijs komt, kan hem dat veel extra geld kosten.

Dat bleek in een recente uitspraak van Rechtbank Overijssel. De kantonrechter kende de ontslagen werknemer – naast de transitievergoeding van € 75.000 – ook een billijke vergoeding van € 80.000 toe. De Kantonrechter kwam tot deze beslissing omdat de werkgever vanaf 2004 geen functioneringsgesprekken met de werknemer had gehouden en er ter zake van zijn functioneren niets was vastgelegd. Dat veranderde plotsklaps vanaf 2015; toen werd met voortvarendheid een personeelsdossier opgebouwd, en ‘regende’ het klachten van collega-werknemers. De Kantonrechter vond deze aanpak van de werkgever ernstig verwijtbaar; dat kon slechts met een substantiële vergoeding worden gecompenseerd. Dat werd de billijke vergoeding van € 80.000, naast de transitievergoeding van € 75.000.

Zorg voor een goed personeelsdossier. Als werkgever moet u regelmatig functionerings- en beoordelingsgesprekken voeren en die ook vastleggen. Een accordering van het verslag door de werknemer is wenselijk.

1.30 Let op de btw-factuur

De belastingwet stelt een groot aantal eisen aan de btw-factuur. Aan wat er op moet staan – te weten: de NAW-gegevens van leverancier en afnemer, de datum van uitreiking, het btw-identificatienummer, de hoeveelheid en aard van de geleverde dienst of goederen, het tijdstip van de prestatie, eventuele vooruitbetalingen en kortingen, het btw-tarief en btw-bedrag, het btw-identificatienummer van de afnemer bij een btw-verlegd of intracommunautaire levering, en niet te vergeten: een opvolgend nummer – én het tijdstip waarop de factuur moet worden uitgereikt. Dat is ten laatste de 15de van de maand volgend op de maand waarin de dienst is verricht of de goederen zijn geleverd. De Belastingdienst controleert nadrukkelijk op een correcte en tijdige facturering. Doet u dat ook: de boete per onjuiste factuur kan oplopen tot maximaal € 5.278.

1.31 Suppletie btw: actieve meldplicht!

Heeft u te weinig btw afgedragen, over 2014, een ouder jaar, of een van de tijdvakken in het lopende jaar? Heeft u de bijbehorende suppletie nog niet gedaan? Doe dat dan zo snel mogelijk. Sinds 1 januari 2012 zijn ondernemers wettelijk verplicht om een btw-suppletie in te dienen. U moet de suppletie in beginsel indienen met het digitale formulier, te downloaden via de site van de Belastingdienst.

Als u niet tijdig een suppletie indient, kan u dat een aanvullende vergrijpboete van maximaal 100% van de meer verschuldigde btw kosten, naast de reguliere verzuim- of vergrijpboete wegens het niet tijdig betalen van de verschuldigde btw. De extra boete is zeker aan de orde als de inspecteur u 'op het spoor' is voordat u een suppletie heeft ingediend. Ondernemers met een btw-suppletie van € 50.000 of meer kunnen rekenen op een boekenonderzoek, en hun zaak wordt aangemeld bij het Openbaar Ministerie voor een strafrechtelijk onderzoek.

1.32 Btw-factuur tot € 100: kassabon is voldoende

Facturen zijn 'waardepapieren' voor de omzetbelasting: geen correcte factuur betekent geen aftrek van voorbelasting. De factuurvereisten voor de btw zijn recent sterk vereenvoudigd. Bij een factuurbedrag tot € 100 (inclusief btw) is een kassabon al voldoende als factuur voor de btw-administratie. U heeft dan geen officiële factuur meer te vragen om de btw-aftrek veilig te stellen. Op de kassabon moet wel staan wat u heeft gekocht, bij welke leverancier, de datum en het te betalen btw-bedrag.

1.33 Een btw-nihil aangifte: zeker weten?

Als u een btw-nihilaangifte doet, moet u zeker weten dat u over dat aangiftetijdvak geen btw hoeft af te dragen. Een 'voorlopige' nihil-aangifte, omdat u nog niet alle gegevens voor die aangifte bij de hand heeft, kan u duur komen te staan. Als later blijkt dat u over dat aangiftetijdvak toch btw verschuldigd bent, heeft u die belasting niet op tijd betaald. En dat is (sinds 1 januari 2014) een strafbaar feit: het opzettelijk niet of te laat betalen van omzetbelasting is een strafbaar feit waarvoor u een boete of zelfs een gevangenisstraf kunt krijgen. Het herstellen van zo'n nihil-aangifte is op zich geen probleem, dat kan nog steeds. Maar de late betaling kunt u niet meer herstellen.

1.34 Nieuwe btw-regels voor telecom-, omroep- en elektronische diensten

Per 1 januari 2015 is de plaats van dienst voor de heffing van omzetbelasting aangepast voor telecom-, omroep- en elektronische diensten. Onder de nieuwe regeling zijn die diensten altijd btw-belast in het land waar de klant, de afnemer woont, ongeacht of dat een ondernemer of een particulier is. Een ondernemer in Nederland die dergelijke diensten 'over de grens' aanbiedt heeft sinds 1 januari 2015 met drie verschillende situaties te maken:

- de klant is een particulier en woont in een andere EU-lidstaat: de ondernemer moet btw betalen in het land waar deze particulier woont.
- de klant is een ondernemer en is in een andere EU-lidstaat gevestigd: de ondernemer hoeft geen btw af te dragen, de klant-ondernemer betaalt de btw in eigen land op basis van de verleggingsregeling.
- de klant is een particulier of ondernemer en woont / is gevestigd in een land buiten de Europese Unie: de ondernemer hoeft geen EU-btw af te dragen.

De gewijzigde regels zijn van toepassing voor aanbieders van telecommunicatiediensten (telefoon, sms e.d.), elektronische diensten (bouwen en monitoring van websites, software, toegang geven tot databanken, het downloaden van muziek, films of spellen, e-learning, e.d.) en omroepdiensten (radio en televisie).

1.35 Oude administratie wegdoen

De wettelijke bewaartermijn van boeken, bescheiden en andere gegevensdragers is zeven jaar. Dat betekent dat u aan het einde van dit jaar uw administratie over 2009 en voorgaande jaren (grotendeels) kunt vernietigen. De bewaarplicht van zeven jaar geldt voor alle basisgegevens (zoals het grootboek, de facturen van debiteuren en crediteuren, de in- en verkoopadministratie, de voorraadgegevens en de loonadministratie) en de overige gegevens die van belang kunnen zijn bij een belastingcontrole. De algemene wettelijke bewaartermijn van zeven jaar is korter dan de btw-herzieningstermijn voor onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen. De (al dan niet vrijgestelde) btw-ondernemer blijft daarom verplicht om te bewaren: alle boeken, bescheiden en andere gegevensdragers of de inhoud daarvan betreffende onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen gedurende negen jaar volgend op het jaar waarin de btw-ondernemer het goed is gaan gebruiken (= de herzieningstermijn).

Deel 2: Tips voor ondernemers met een BV

2.1 Pensioen in eigen beheer: afkopen of niet?

Het kabinet heeft op Prinsjesdag, naast het Belastingplan 2017, een belangrijk wetsvoorstel ingediend dat een einde maakt aan de pensioenopbouw in eigen beheer. Het 'wetsvoorstel tot uitfasering van het pensioen in eigen beheer' biedt dga's de mogelijkheid om hun pensioen in eigen beheer (= PEB) in 2017, 2018 of 2019 tegen de fiscale waarde af te kopen, met een aantrekkelijke korting, óf om dat pensioen om te zetten in een oudedagsverplichting. De dga kan er ook voor kiezen om zijn PEB-aanspraken te handhaven, maar dan is een verdere opbouw van pensioen in eigen beheer vanaf 1 januari 2017 niet meer mogelijk.

De dga die van zijn PEB af wil, moet zijn pensioenaanspraken afstempelen van de commerciële naar de fiscale waarde. De fiscale waarde is het bedrag van de pensioenverplichtingen op de fiscale balans voor de heffing van vennootschapsbelasting. Dat afstempelen verloopt fiscaal geruisloos: terzake is geen vennootschapsbelasting, loonbelasting of revisierente verschuldigd. Na het afstempelen moet de dga een keuze maken tussen afkoop van het PEB, of omzetting in een oudedagsverplichting.

1. Afkoop PEB, met een belastingkorting

De dga kan zijn PEB afkopen tegen de fiscale waarde, het bedrag van de pensioenverplichtingen op de fiscale balans. Door deze afkoop wordt de bv bevrijd van de pensioenverplichting; de bv krijgt dan de verplichting om de over de afkoop verschuldigde loonbelasting af te dragen en het netto bedrag aan de dga uit te keren. Naar verwachting zullen veel bv's niet voldoende liquide middelen hebben om alleen al de verschuldigde loonbelasting te voldoen. Financiën wil graag af van het pensioen in eigen beheer en biedt daarom een aantrekkelijke korting bij de afkoop: in 2017 is 34,5% van de fiscale waarde belastingvrij, in 2018 is de korting 25% en in 2019 19,5%. Let op: deze korting wordt verleend over ten hoogste de fiscale waarde van de PEB per 31 december 2015. Als de pensioenverplichtingen na deze datum zijn toegenomen, kan dat meerdere bedrag ook worden afgekocht maar daarop wordt geen korting verleend. Als de pensioenverplichtingen na 31 december 2015 zijn afgenomen – bij een ingegaan pensioen - wordt de korting verleend op de (lagere) fiscale waarde bij afkoop. Bij afkoop in 2017, 2018 of 2019 is geen revisierente (van 20%) verschuldigd.

Afkoop is ook mogelijk voor al ingegaan pensioen. Een gedeeltelijke afkoop is niet mogelijk. Bij de afkoop met korting is een gespreide betaling van de verschuldigde loonbelasting niet mogelijk: die belasting moet in één keer worden betaald. De dga die (een deel van) zijn pensioen bij een *externe verzekeraar* heeft ondergebracht, kan dat pensioen via een waardeoverdracht nog in 2016 naar zijn BV overbrengen, en dat in 2017, 2018 of 2019 afkopen. Bij de afkoop van dit 'teruggehaald pensioen' wordt geen belastingkorting verleend; er is geen revisierente verschuldigd.

Financiën verwacht (hoopt) dat veel dga's de afkoopregeling gaan benutten en dat er daardoor in 2017 zo'n € 2 miljard extra aan loonbelasting in de schatkist zal rollen.

2. Omzetting PEB in de spaarvariant oudedagsverplichting

De dga kan zijn afgestempelde pensioenaanspraak ook omzetten in een spaarvariant, de oudedagsverplichting (ODV). Bij deze optie blijft het pensioenkapitaal beschikbaar voor de bedrijfsactiviteiten en worden de oudedagsuitkeringen te zijner tijd in de belastingheffing betrokken. Een verdere opbouw van het PEB vanaf 1 januari 2017 niet mogelijk. Het opgebouwde spaarsaldo, dat is de fiscale waarde van de pensioenverplichting per het tijdstip van de omzetting, wordt jaarlijks opgerent met de marktrente (het U-rendement); dat U-rendement is thans negatief, -/0,5%. De dga kan het spaarsaldo op elk gewenst moment bij de BV opeisen om extern, bij een professionele verzekeraar een lijfrenteproduct te bedingen. Doet hij dat niet, dan moet het spaarsaldo op de pensioendatum worden gebruikt voor de aankoop van een periodieke uitkering, een lijfrente, bij een bank of een verzekeraar. De bv kan die oudedagsuitkeringen ook zelf doen: het spaarsaldo moet dan vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd van de DGA in ten minste 20 jaar gelijkmatig worden afgebouwd/uitgekeerd.

De dga kan kiezen voor een eerdere ingangsdatum, tot 5 jaar vóór de AOW-leeftijd; het spaarsaldo moet dan in 25 jaar gelijkmatig worden afgebouwd. De dga die voor omzetting kiest, kan desgewenst uiterlijk in

2019 nog overgaan tot afkoop van het PEB. Omzetting in de spaarvariant ODV is mogelijk in 2017, 2018 of uiterlijk in 2019. Uitstel van die keus kan aantrekkelijk zijn, omdat de pensioenverplichting tot de omzetting tegen 4% wordt opgerent, en dat percentage is hoger dan het oprentingspercentage (het U-rendement) voor de spaarvariant.

3 Handhaving PEB

De dga kan er voor kiezen om 'niets te doen', het pensioen in eigen beheer te handhaven. Het PEB moet dan wel (nog in 2016) premievrij worden gemaakt, een verdere opbouw is vanaf 1 januari 2017 niet mogelijk. Het huidige regime van pensioen in eigen beheer blijft onverkort van toepassing, mét de dividendklem wegens het verschil tussen de commerciële en de fiscale waarde van de pensioenverplichting. Bij deze optie blijft het pensioenkapitaal beschikbaar voor de bedrijfsactiviteiten en worden de pensioenuitkeringen na de pensioeningangsdatum in de belastingheffing betrokken.

Bij afkoop of omzetting van het PEB moet *de partner of ex-partner van de dga* instemmen met die keus. Die instemming moet blijken uit de door de (ex-)partner mede ondertekende formulieren tot afkoop of omzetting van het PEB. Die goedkeuring is noodzakelijk omdat de pensioenaanspraken van de (ex-)partner door de afkoop of omzetting – kunnen – worden aangetast. Het verkrijgen van de instemming van een ex-partner kan er toe leiden dat die ex-partner gecompenseerd wil worden voor pensioenverlies.

Als de aandelen van de bv die de pensioenverplichting in eigen beheer houdt, niet meer in handen zijn van de pensioengerechtigde zelf, maar die aandelen zijn overgegaan naar bijvoorbeeld zijn kinderen, leidt de afkoop van het PEB – volgens Financiën – tot een schenking van de pensioengerechtigde aan de aandeelhouders van de bv.

Update: Staatssecretaris Wiebes van Financiën heeft erkend dat de termijn voor het nemen van een verantwoorde beslissing over het PEB erg kort is. Hij geeft de directeur-groootaandeelhouder een extra periode van drie maanden, tot 1 april 2017, om de stappen te zetten die nodig zijn om de verdere opbouw van het PEB stop te zetten, de pensioenbrief aan te passen, een eventueel extern opgebouwd PEB terug te halen dan wel een extern opgebouwd pensioen afzonderlijk voort te zetten.

2.2 DGA: let op uw rekeningcourantschuld

Veel directeuren-groootaandeelhouders bankieren bij hun bv. Zij nemen geld op bij de bv voor privé-uitgaven, om mee te beleggen, en wat al niet. Die opnames worden in rekeningcourant geboekt, en zo loopt de schuld aan de bv van jaar tot jaar steeds hoger op. Soms tot forse bedragen. De inspecteur wil dan nog wel eens het standpunt innemen dat er sprake is van een – vermomde – dividenduitkering door de bv aan de DGA en die met 25% aanmerkelijkbelang-heffing belasten. Dat levert regelmatig fiscale procedures op. De belastingrechter moet dan de grens trekken: kan de DGA de schuld in rekening-courant nog aflossen, of hebben de opgenomen gelden definitief het vermogen van de bv verlaten. De rechter kijkt dan niet alleen naar de financiële positie van de DGA, maar ook naar de aanwezigheid van een schriftelijk overeenkomst van geldlening, én welke invorderingsmaatregelen de bv heeft getroffen. Als de bv niets doet terwijl de schuld van de DGA in rekening-courant alsmaar verder oploopt, is dat een sterke aanwijzing dat partijen niet de bedoeling hebben gehad om de opgenomen gelden ooit nog terug te betalen. Voor de DGA ligt de bestuurdersaansprakelijkheid dan op de loer. Zorg ervoor dat het zover niet komt: let op uw schuld in rekening-courant!

2.3 Rekening-courantschuld: gewoon wegstrepen?

Als de dga een schuld heeft aan zijn bv, in rekening-courant, tot een fors bedrag, en het is al lang duidelijk dat hij die schuld niet meer kan aflossen, dan kan de dga die schuld simpelweg wegstrepen. Gewoon doorhalen, en weg is de schuld! Aldus het opmerkelijke advies van een fiscaal adviseur in het tv-programma Business Class.

Deze oplossing is niet zo simpel en goudgerand als die geschetst wordt. Als een dga al jaren een forse schuld aan zijn bv heeft, en hij die nimmer meer kan aflossen, is de lening op enig tijdstip in het verleden omgezet in een (vermomde) uitdeling van winst. De opnamen in rekening-courant hebben op het tijdstip dat de mogelijkheid van terugbetaling – objectief bezien – is vervallen het karakter van een dividend-uitkering gekregen. De inspecteur had op dát moment moeten handelen, en de debetstand bij de dga in de aanmerkelijkbelang-heffing moeten betrekken. Die belastingheffing had moeten plaatsvinden in het jaar waarin is komen vast te staan dat de dga de opnamen in rekening-courant niet meer kan terugbetalen (zo blijkt uit een uitspraak van rechtbank Den Haag). Door dat niet te doen, heeft de inspecteur zijn rechten verspeeld. En navorderen kan hij niet meer, want daarvoor ontbreekt het vereiste nieuw feit. Dat laatste punt is de bekende achilleshiel in het standpunt van de fiscale adviseur. Uit vele uitspraken blijkt dat de inspecteur het nieuwe feit voor navordering niet snel verspeelt. Is de aangifte verzorgd door een te goeder naam en faam bekend staand accountants- of belastingadvieskantoor, dan kan de inspecteur er in beginsel van uitgaan dat de aangifte correct is. Navordering blijft dan mogelijk. En navordering is altijd mogelijk als de belastingplichtige te kwader trouw is; de eis van een nieuw feit vervalt dan. Navordering is ook mogelijk ingeval van een zgn. kenbare fout. De ruime mogelijkheden tot navordering maken deze ‘oplossing’ voor de debetstand in rekening-courant – nagenoeg – tot een illusie.

2.4 DGA: wel of niet sociaal verzekerd?

De Regeling aanwijzing directeur-groootaandeelhouder bepaalt of de dga al dan niet verplicht verzekerd is voor de werknemersverzekeringen. De Hoge Raad heeft in 2013 een opmerkelijke uitspraak over deze Regeling gedaan en beslist dat een dga die tezamen met zijn dochter 74% van de aandelen in een bv houdt – hij 48%, zij 26% – verplicht verzekerd was voor de werknemersverzekeringen. Ons hoogste rechtscollege besliste – op basis van de letterlijke tekst van de Regeling – dat het eigen aandelenbezit van de dga genegeerd worden bij de familietoets. De minister van Sociale Zaken heeft medio 2014 de Regeling aanwijzing directeur-groootaandeelhouder aangepast en de nieuwe Regeling is op 1 januari 2016 ingegaan. De nieuwe Regeling heeft uitsluitend betrekking op een statutair directeur, de bestuurder van de bv, niet op een titulair directeur. Bij de familietoets – de aanleiding tot de aanpassing van de regeling – geldt voortaan het 2/3 beginsel: de dga is niet verplicht verzekerd als hijzelf aandelen in de bv heeft (een minderheid) én samen met zijn bloed- en aanverwanten tot en met de 3de graad ten minste 2/3 van de stemmen in de algemene vergadering van de bv. Nieuw is dat de DGA voor dit 2/3 vereiste zelf aandelen moet hebben, in ieder geval één. De dga die namens de holding-bv – die als statutair bestuurder van de werk-bv staat ingeschreven - met een managementcontract de feitelijke bestuurswerkzaamheden in de werkmaatschappij verricht, kan onder de nieuwe Regeling niet meer verplicht sociaal verzekerd zijn.

2.5 Verlening eerste tariefschijf vennootschapsbelasting

De eerste tariefschijf van de vennootschapsbelasting van 20% wordt per 1 januari **2018** verlengd van € 200.000 naar € 250.000. In 2020 wordt deze tariefschijf verder verlengd naar € 300.000 en in 2021 naar € 350.000.

Het kabinet heeft tot deze tariefsaanpassing besloten omdat ons VPB-tarief teveel uit de pas gaat lopen met de ons omringende landen. Concurreren op verschillen in de heffingsgrondslag is moeizaam, een tariefsverlaging is de enige andere optie.

2.6 Een IB-onderneming naast de bv: benut de WAS

Startende ondernemers in de inkomstenbelasting kunnen veel fiscale faciliteiten benutten. Denk aan de MKB-winstvrijstelling, de zelfstandigenaftrek, de startersaftrek en vooral de willekeurige afschrijving voor starters (WAS). De ondernemer met een bv kan daar ook van profiteren als hij naast zijn bv een IB-onderneming voor eigen rekening en risico gaat drijven én voor die onderneming ten minste 1.225 uur per jaar gaat werken. Dat kan door nieuwe activiteiten in de vorm van een eenmanszaak naast de bv op te starten of door een deel van de bedrijfsactiviteiten van de bv over te nemen. Daarbij kan een firma tussen de aandeelhouder en zijn bv leuke fiscale voordelen bieden.

Een IB-onderneming naast de bv biedt de mogelijkheid om de willekeurige afschrijving starter te benutten. Dat kan een aftrekpost van € 311.242 opleveren, per jaar, gedurende drie jaar!

2.7 Leningen: altijd schriftelijk vastleggen

Als de bv een lening verstrekt aan een dochtermaatschappij, is het zaak om die lening en de voorwaarden van die lening altijd schriftelijk vast te leggen. De Hoge Raad heeft in 2008 beslist dat een verlies op een op zichzelf zakelijke lening niet aftrekbaar is als de vormgeving van de lening onzakelijk is. In casu was er géén leningsovereenkomst opgemaakt, waren er géén zekerheden verstrekt en was er géén aflossingschema opgesteld.

Het blijkt dat de Belastingdienst heel vaak de afwaardering van een vordering weigert op grond van dit arrest. De consequenties van dit arrest zijn te voorkomen door wél een goede leningsovereenkomst op te stellen. Verstrekt u een lening aan een verbonden lichaam of hebt u dat al gedaan, stel dan een goede leningsovereenkomst op. Daarmee voorkomt u onnodige problemen bij een eventuele afwaardering van de vordering.

2.8 Vermijd een ODR-lening

De bv die een lening verstrekt aan een andere bv en daarbij geen strikt zakelijke condities in acht neemt – zoals wel vaker voorkomt tussen een houdster- en een dochtervennootschap – gaat zo een debiteurenrisico aan dat een onafhankelijke derde niet zou hebben aanvaard. Als later blijkt dat de debitrice niet goed is voor haar geld, kan de creditrice zo'n onzakelijke lening niet afwaarderen ten laste van haar bedrijfsresultaat, zo heeft de belastingrechter inmiddels al vele malen beslist.

Een ODR-lening – een lening met een Onzakelijke Debiteuren Risico – kan niet ten laste van de winst worden afgewaardeerd. Een onafhankelijke derde zou nimmer een lening onder dergelijke voorwaarden en omstandigheden zijn aangegaan. De geldverstrekker heeft met de geldlening een debiteurenrisico gelopen dat een onafhankelijke derde niet zou hebben aanvaard.

Zorg ervoor dat geldleningen tussen concernvennootschappen onderling – én tussen de bv en de dga – schriftelijk zijn vastgelegd, met duidelijke, zakelijk verantwoorde afspraken over rentevergoeding én aflossing, en dat de debitrice zekerheden heeft gesteld voor de aflossing. Als het daaraan schort, kan de geldverstrekking nog steeds als lening kwalificeren, maar de geldgever heeft het debiteurenrisico dan niet als geldschietter, maar als aandeelhouder op zich genomen. En dat verhindert een afwaardering op de lening ten laste van de winst.

2.9 Kosten in de bv: privé of zakelijk motief?

De belastingrechter is de laatste jaren steeds strenger bij de beoordeling van gemengde uitgaven in eenpersoonsvennootschappen. Dat zijn bv's waarbij de dga de mogelijkheid heeft om in de bv uitgaven te doen die zakelijk nuttig zijn, maar die privé ook erg leuk uitpakken. Zoals de aanschaf van een exclusieve auto. Die is nuttig en nodig voor zakelijke ritten, denk aan het bezoeken van relaties en het woon-werkverkeer, en het rijden in zo'n auto is voor de dga geen straf. Bij de beoordeling van zo'n uitgave is het

motief van de uitgave van groot belang. Waarom koopt de ondernemer – de eenpersoons-bv – zo'n luxe auto? Uitgaven die de bv doet met het oog op de zakelijke belangen zijn zonder meer als kosten op te voeren. De noodzaak voor zo'n uitgave speelt geen enkele rol, het gaat om het motief van de uitgave. Hierbij geldt dat de inspecteur het bedrijfsbeleid van de ondernemer niet mag beoordelen. Hij mag de efficiency van de uitgave niet ter discussie stellen, hij mag uitsluitend het motief beoordelen. Dat geeft de ondernemer met een eenpersoons-bv een ruime marge van handelen, maar er zijn grenzen. En de rechter heeft die grenzen getrokken, in een serie van rechterlijke uitspraken. Die uitspraken gaan over Cessna's, maar ook over renpaarden als middel voor reclame voor de bedrijfsactiviteiten van de bv, of het organiseren van kartraces.

Als de bv een uitgave doet waarmee zakelijke belangen én de persoonlijke belangen van de dga zijn gediend, is in beginsel sprake van een kostenpost. Maar dat ligt anders als er sprake is van een wanverhouding, als vaststaat dat die uitgave nooit tot een positieve bijdrage aan het bedrijfsresultaat zal leiden. Bij zo'n uitgave zegt de belastingrechter 'kan geen redelijk oordelend ondernemer volhouden dat hij die uitgave heeft gedaan met het oog op de zakelijke belangen van de onderneming'. In feite toetst de rechter de efficiency van de uitgave, maar de formulering van de uitspraak koppelt hij aan het motief daarvan. Zo'n wanverhouding is direct herkenbaar: er is sprake van een kosten-batenanalyse die per definitie negatief uitpakt. Dat criterium biedt geen soelaas bij gemengde uitgaven met een moeilijk meetbare directe opbrengst. Zoals de aanschaf van een dure auto. Daar heeft de Hoge Raad een paar jaar geleden een meer gedetailleerd criterium voor gegeven. Als de uitgave een zakelijk doel heeft, is sprake van kosten tenzij blijkt dat die uitgave mede is ingegeven om de persoonlijke behoeften van de dga te bevredigen. Dat laatste gedeelte van de uitgave ontbeert het vereiste zakelijke motief en dat is daarom geen kostenpost, maar een uitdeling van winst. De uitgave wordt voor fiscale doeleinden in tweeën geknipt. Met alle vervelende gevolgen van dien.

Ga na of u in 2016 in de bv geen 'al te gekke' uitgaven heeft gedaan waarvan de inspecteur probleemloos kan aantonen dat met die uitgaven vooral uw privédoeleinden zijn gediend. Voer zo nodig een correctie door en neem een deel van de uitgave voor uw privérekening.

2.10 Gebruikelijkloonregeling dga's aangepast

De dga die werkzaamheden verricht voor zijn vennootschap - waarin hijzelf of zijn partner een aanmerkelijk belang heeft - valt onder de gebruikelijkloonregeling. Dat geldt ook voor die partner. De gebruikelijkloonregeling is per 1 januari 2015 aangepast: de doelmatigheidsmarge is van 30% naar 25% gebracht én de toets voor de vaststelling van het gebruikelijke loon is gewijzigd. Het loon van de directeur-groootaandeelhouder wordt voortaan ten minste gesteld op de hoogste van de volgende bedragen:

- 75% van het loon uit de 'meest vergelijkbare dienstbetrekking', of
- het hoogste loon van de overige werknemers die in dienst zijn van de vennootschap of de daarmee verbonden vennootschappen, of
- de wettelijke ondergrens van € 44 000.

Met deze aanpak is ook een wijziging doorgevoerd in de verdeling van de bewijslast. Onder de oude regeling moest de dga een loon van minder dan € 44.000 aannemelijk maken, de inspecteur moest aannemelijk maken dat een hoger loon reëel is. Onder de nieuwe regeling moet de dga in voorkomende gevallen ook een loon van meer dan € 44.000 aantonen. De doelmatigheidsmarge – de marge ter vermijding van geschillen – is teruggebracht tot 25%; de beoogde budgettaire opbrengst daarvan is € 150 miljoen. Voorts moet het loon voortaan getoetst worden aan dat van de 'meest vergelijkbare dienstbetrekking'. Dat is ruimer dan de huidige toets aan het loon in een 'soortgelijke dienstbetrekking'. Daarmee wordt de toets er niet eenvoudiger op.

2.11 Gebruikelijk loon: regel een vaststellingsovereenkomst

Het jaarsalaris van de dga bij zijn bv moet op grond van de gebruikelijkloonregeling in beginsel op ten minste € 44.000 worden gesteld. De dga die een lager salaris in aanmerking wil nemen, zal dat aannemelijk moeten maken. De dga die alleen op de payroll van de bv staat kan volstaan met een salaris van 75% van het voor hem gebruikelijke loon (maar ten minste € 44.000).

Als gebruikelijk loon geldt de beloning die de dga bij een derde/werkgever had kunnen bedingen, gelet op opleiding, ervaring, aard en omvang van de werkzaamheden en alle andere voor de arbeidsmarkt relevante feiten en omstandigheden. Staan er naast de dga andere werknemers op de pay-roll, dan wordt zijn salaris ten minste gesteld op de arbeidsbeloning van de best betaalde andere werknemer; de dga kan dan wel aantonen dat zijn salaris zakelijk gezien lager moet zijn.

De gebruikelijkloonregeling moet worden toegepast op alle bv's waarvoor de dga werkzaamheden verricht. Derhalve ook voor de bv's waarvoor hij werkt - bijvoorbeeld binnen een fiscale eenheid - vanuit één bv krachtens een managementovereenkomst. Dat kan worden voorkomen als bij de vaststelling van (de hoogte van) het salaris in de holding rekening wordt gehouden met de werkzaamheden voor andere groepsvennootschappen én een evenredig gedeelte van het totale salaris aan die vennootschappen wordt doorbelast. De gebruikelijkloonregeling is ook van toepassing als de werkzaamheden van de dga beperkt van omvang zijn, zoals bij een beleggings-bv. Toepassing van de gebruikelijkloonregeling kan slechts achterwege blijven als de bv zelf geen economische activiteiten verricht. Denk aan een 'slapende' bv en een pensioen-bv. Let op: bij de vaststelling van het gebruikelijk loon wordt aangesloten bij het loonbegrip uit de wet loonbelasting. Dat houdt in dat alleen het salaris in geld én in natura, zoals de bijtelling wegens privégebruik auto, in aanmerking komen. Andere beloningscomponenten, zoals pensioenaanspraken, blijven buiten beschouwing.

2.12 Gebruikelijk loon: de parttime werkende DGA

De gebruikelijkloonregeling verplicht een dga om (dit jaar) een salaris van ten minste € 44.000 bij zijn bv in rekening te brengen. Als de dga een lager salaris in aanmerking wil nemen, zal hij dat aannemelijk moeten maken. De bewijslastverdeling ligt vast in de wet: een lager salaris dan de normbeloning van € 44.000 moet door de dga worden aangetoond, een hoger salaris door de inspecteur. De dga die parttime voor zijn bv werkt kan er dan ook niet op rekenen dat hij zijn salaris zonder meer op een (tijds)evenredig gedeelte van € 44.000 kan stellen. Hij zal moeten aantonen dat zijn beloning, zakelijk gezien, lager kan zijn dan het normbedrag van € 44.000. Vergaar gegevens waarmee u het gewenste salaris kunt motiveren.

2.13 Verbod privégebruik auto: externe controle vereist

De bv en haar dga kunnen afspreken dat de dga zijn auto van de zaak niet voor privédoeleinden mag gebruiken. Als werkgever (de bv) en werknemer (de dga) dat verbod schriftelijk vastleggen én naleven blijft de bijtelling privégebruik auto achterwege zonder dat de dga een rittenadministratie hoeft bij te houden. De werkgever moet de naleving van het verbod wél controleren. En bij de dga gelden daarbij extra eisen : hof Arnhem-Leeuwarden heeft recent beslist dat die controle door een externe partij moet worden uitgevoerd. In de berechte casus was de dga schriftelijk met zijn bv overeengekomen dat hij zijn auto van de zaak niet privé mocht gebruiken. Die overeenkomst kwam in grote lijnen overeen met de voorbeeld-afspraken op de site van de Belastingdienst. Toch accepteerde de inspecteur die overeenkomst niet, hij vond het toezicht op de naleving van het privéverbod niet goed genoeg geregeld. De werkgever – de bv – moest dat controleren, en dat betekende in feite dat de dga toezicht op zichzelf moest houden. De inspecteur vond dat de bv die controle door een derde had moeten laten uitvoeren. Dat was niet gebeurd, en daardoor kon de bv de naleving van het verbod niet aantonen. De inspecteur legde de bv een naheffings-aanslag loonheffing op. Het hof stelde de inspecteur in het gelijk. De dga is werkgever én werknemer, en dat vereist een bijzondere vorm van toezicht op het verbod van het privégebruik van de auto van de zaak.

2.14 Verbreek de fiscale eenheid: pak € 10.000 tariefvoordeel

Een fiscale eenheid in de vennootschapsbelasting heeft tot gevolg dat het bedrijfsresultaat van alle gevoegde vennootschappen gezamenlijk (geconsolideerd) in de heffing van vennootschapsbelasting wordt betrokken. Door die samenvoeging kunt u het voordeel mislopen van het tariefopstapje in de vennootschapsbelasting: over de eerste € 200.000 winst is de verschuldigde belasting 20%, daarboven 25%. Dat is wel € 10.000!

2.15 Vordering/schuld in rekening-courant

De dga die een vordering in rekening-courant op zijn bv heeft, moet die vordering in box 1 onder de terbeschikkingstellingregeling (tbs-regeling) verantwoorden. De rente op die vordering behoort tot zijn inkomen in box 1. Heeft hij een schuld in rekening-courant, dan moet die schuld vrijwel altijd in box 3 worden verantwoord.

Dat verschil in fiscale behandeling tussen een vordering en een schuld in rekening-courant leidt tot ongerijmde resultaten.

Doordat de dga een creditstand in rekening-courant onder de tbs-regeling moet aangeven, moet hij voor de perioden van het jaar waarin hij een vordering op de bv heeft, een tbs-jaarrekening opmaken. Ontstaat vervolgens een schuld in rekening-courant, dan moet de 'tbs-onderneming' met een slotbalans worden afgesloten: de rekening-courant positie gaat dan van box 1 over naar box 3. De dga die in één kalenderjaar meerdere keren door de debet-creditgrens in rekening-courant gaat, moet zich suf boekhouden! Dat maakt het wenselijk om te voorkomen dat er een vordering in rekening-courant ontstaat. Financiën heeft op praktische gronden - ter vermindering van administratieve lasten - goedgekeurd dat de dga geen rente als resultaat uit overige werkzaamheden in aanmerking hoeft te nemen als zijn rekening-courantvordering gedurende het gehele kalenderjaar niet uitkomt boven de € 17.500. Uiteraard mag de bv dan geen rentekosten in aftrek brengen.

2.16 Borgstellingsprovisie geregeld?

Staat u als dga in privé borg voor het door de bank aan uw bv verstrekte krediet? Als borg loopt u het risico dat u in privé die schuld van de bv (met de opgelopen rente en kosten) aan de bank moet betalen als de bv daar zelf niet meer toe in staat is. Veel dga's bedingen daarvoor geen vergoeding bij hun bv. Dat is vrijwel altijd onzakelijk: als u voor een derde borg zou staan, zou u dat risico toch niet voor niets op u nemen! Als de inspecteur een en ander constateert, zal hij dat corrigeren en - met de wet in de hand! - een boete opleggen over de nagevorderde belasting. Die boete kan oplopen tot 100%! De borgstelling zelf valt niet onder de bron resultaat uit overige werkzaamheden, maar de vergoeding wél. Dat heeft tot gevolg dat die vergoeding bij de dga in box 1 in de belastingheffing wordt betrokken. De bv kan die vergoeding in aftrek brengen op de bedrijfsresultaten. Overleg met uw adviseur welke vergoeding u nog dit jaar bij de bv in rekening moet brengen als zakelijke borgstellingsprovisie over 2016. De hoogte van de vergoeding hangt af van het risico dat u als borg loopt dat u in privé moet opdraaien voor de schuld van de bv: hoe groter dit risico, des te hoger de vergoeding.

2.17 Dga: beperk uw persoonlijke aansprakelijkheid

Veel MKB-ondernemers drijven hun onderneming in een bv om hun privévermogen te beschermen voor bedrijfsrisico's. De dga treedt op als bestuurder van de bv, de bv is als rechtspersoon zelf aansprakelijk voor de transacties die zij – door het handelen van de bestuurder – aangaat voor de bedrijfsuitoefening: de persoonlijke aansprakelijkheid van de dga is normaliter beperkt tot het bedrag dat hij voor de aandelen in

de bv heeft opgeofferd. Maar die zekerheid is minder groot dan veel dga's denken! Een strikte scheiding tussen het privévermogen en de bv loopt meestal spaak omdat financiers van de bv (aanvullende) privézeekerheden van de dga eisen. Daarnaast heeft de fiscale wetgever de afgelopen jaren vele maatregelen getroffen waardoor de dga in privé – hoofdelijk, naast de bv – kan worden aangesproken als de bv niet (tijdig) aan haar verplichtingen voldoet.

Maar ook buiten het belastingrecht loopt de dga in toenemende mate het risico dat hij in privé moet opdraaien voor 'missers' bij de bedrijfsuitoefening in de bv. Het dreigement van 'onbehoorlijk bestuur', met het risico om daarvoor in privé te worden aangesproken, is al lang niet meer beperkt tot bestuurders van beursgenoteerde vennootschappen, de claimcultuur krijgt ook het MKB steeds vaster in zijn greep. Dga's die het risico van een aansprakelijkstelling in privé willen minimaliseren, moeten veel in de wet vastgelegde verplichtingen nakomen. Dat geldt in het bijzonder bij een éénpersoons-bv, als de dga samen met zijn partner (of als een holding-bv) alle aandelen in de bv houdt. Bent u een dga met een éénpersoons-bv? Zorg dan voor een correcte vastlegging van de rechtshandelingen tussen u zelf en de bv als die transactie niet behoort tot de normale bedrijfsuitoefening van de bv én u de bv bij die transactie vertegenwoordigt. Als u als dga op naam van de bv verplichtingen aangaat terwijl u weet of behoort te weten dat de bv die verplichtingen niet kan nakomen én de bv geen verhaal biedt, loopt het risico op een persoonlijke aansprakelijkheidsstelling snel - hoog - op.

2.18 Verzeker uw bestuurdersaansprakelijkheid, de bv betaalt

Bent u als dga titulair én statutair directeur van uw bv? Als titulair directeur bent u werknemer van de bv met de titel van directeur, als statutair directeur bent de bestuurder van de bv. Het onderscheid tussen beide posities is van belang voor het risico van een persoonlijke aansprakelijkstelling. Als statutair directeur loopt u het risico dat u wegens onbehoorlijk bestuur in privé aansprakelijk wordt gesteld. U kunt dat risico verzekeren, met een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering en zo uw privévermogen afschermen. Laat uw bv die verzekering afsluiten. De bv kan de verzekeringspremie als bedrijfskosten in aftrek brengen op de winst, u bent als statutair bestuurder de verzekerde persoon.

2.19 Meld betalingsonmacht bv tijdig

Heeft uw bv liquiditeitsproblemen? Kan uw bv de verschuldigde loonheffing en of omzetbelasting niet op tijd betalen? Zorg er dan voor dat u als bestuurder van de bv die betalingsonmacht tijdig meldt bij de ontvanger van de Belastingdienst. Een melding is tijdig als die wordt gedaan binnen twee weken nadat de belastingen of premies moeten zijn betaald. Bij belasting op aangifte is dat binnen twee weken nadat het bedrag van de aangifte moet zijn betaald, bij een naheffingsaanslag binnen twee weken na de uiterste betaaldatum van de naheffingsaanslag. Heeft de bv al een aanmaning gehad om de verschuldigde belasting te betalen? Ook dan heeft u nog veertien dagen de tijd om de betalingsonmacht te melden. De Hoge Raad heeft expliciet goedgekeurd dat zo'n melding tijdig en rechtsgeldig is.

2.20 Betalingsonmacht: per bv tijdig- melden

Kan uw bv door een liquiditeitstekort de verschuldigde loonheffing en/of omzetbelasting niet op tijd betalen? De bestuurder van de bv moet die betalingsonmacht tijdig melden bij de Ontvanger van de Belastingdienst. Doet hij dat niet, dan kan hij in persoon aansprakelijk gesteld worden voor de niet betaalde belasting. Zo'n melding moet plaatsvinden binnen twee weken na de dag waarop de verschuldigde belasting behoorde te zijn voldaan. Bij een naheffingsaanslag moet gemeld worden binnen twee weken na de uiterste betaaldatum van die aanslag. Let op: bij betalingsonmacht in een groep van vennootschappen moet de melding per bv plaatsvinden.

2.21 Let op hoge belastingrente

Houdt u er rekening mee dat de Belastingdienst tegenwoordig (sinds 1 april 2014) een hoge belastingrente in rekening brengt? Voor de inkomstenbelasting is dat 4%, voor de vennootschapsbelasting 8,05%. Als u op een belastingaanslag moet bijbetalen bent u veel duurder uit. Als u nog aangifte moet doen, kunt u de hoge belastingrente voorkomen door zo snel mogelijk een verzoek om een voorlopige aanslag voor dat jaar in te dienen, op basis van een reële schatting van de te betalen belasting.

Let op: de hoge belastingrente is ook een remmende factor bij het opvoeren van voorzieningen etc. Als de inspecteur die voorziening corrigeert leidt dat tot een hogere aanslag, mét belastingrente!

2.22 Een familiestatuuat: een nuttig document

Regeren is vooruitzien, ook voor u als ondernemer. Heeft u uw toekomstvisie van uw bedrijf met het bijbehorende bedrijfs- en familievermogen goed in beeld? In een familiestatuuat kunt u die visie vastleggen. In zo'n statuuat worden normen en waarden vastgelegd, hoe er omgegaan moet worden met het bedrijf en het vermogen. De belangen van de betrokken familieleden worden daarbij op elkaar afgestemd, om zo te voorkomen dat er in de toekomst vervelende discussies ontstaan over de te volgens koers. U kunt daarbij allerlei bedrijfsgebonden zaken afstemmen. Zoals welke familieleden worden wel / niet betrokken bij de bedrijfsopvolging, welke dividend- en beloningspolitiek wordt aangehouden, hoe wordt het vermogen in de onderneming gevrijwaard van privé-sores, en nog veel meer. Een familiestatuuat is goed vergelijkbaar met een levenstestament, maar dan voor de onderneming.

Deel 3: Tips voor ondernemers met een eenmanszaak

3.1 Zorg voor een urenadministratie!

Het uren criterium is de sleutel tot vele fiscale gunstregelingen voor IB-ondernemers. Denk aan de zelfstandigenaftrek, de startersaftrek, de oudedagsreserve, de aftrek voor S & O en de meewerkaftrek. U moet aannemelijk maken dat u in een kalenderjaar ten minste 1.225 uur aan de onderneming hebt besteed. Als u geen startende ondernemer (meer) bent, en u verricht naast het werk voor uw onderneming nog andere werkzaamheden (in of buiten dienstbetrekking), dan moet u tevens aannemelijk maken dat van de voor werkzaamheden beschikbare tijd meer dan de helft is besteed aan uw onderneming. Het is noodzakelijk dat u bijhoudt hoeveel uren u voor de onderneming bezig bent en wat u in die tijd hebt gedaan. Een achteraf opgemaakte urenstaat en/of een te globale urenstaat kan ertoe leiden dat de zelfstandigenaftrek en enkele andere ondernemersfaciliteiten worden geweigerd. Bij de bestede uren moet u niet alleen denken aan de directe uren. Ook de indirecte uren kunnen meetellen. Denk hierbij aan reizen (waaronder óók het woon-werkverkeer), overleg en onderhoudswerkzaamheden, telefoon-gesprekken met klanten, administratievoering, enzovoort. Veel zelfstandigen/ondernemers kunnen door de huidige economische crisis minder declarabele uren maken. Zij wijken noodgedwongen uit naar meer indirecte werkzaamheden, zoals acquisitie, een andere opzet voor de bedrijfsadministratie of het opmaken van een betere website. Dergelijke indirecte werkzaamheden worden verricht met het oog op de zakelijke belangen van de onderneming, de daaraan bestede uren tellen mee voor het uren criterium.

3.2 Starter: voorbereidingstijd telt mee voor uren criterium

Een starter voldoet aan het uren criterium als hij per jaar ten minste 1.225 uur in én voor zijn onderneming werkt. Wordt de onderneming in de loop van het jaar gestart, dan blijft de urengrens onverkort op 1.225 uur gehandhaafd: er vindt géén tijdsevenredige vermindering plaats. Voor de 1.225 uren tellen alle uren met directe én indirecte werkzaamheden mee. Ook de tijd die gespendeerd wordt aan het op peil houden of brengen van algemene vaardigheden als ondernemer. Plus de voorbereidingstijd om de onderneming van de grond te krijgen. Denk aan de uren die besteed worden voor het schrijven van een businessplan, het volgen van seminars, het overleggen met potentiële financiers, de contacten met de Kamer van Koophandel of het bouwen van een goede website. Zelfstandigen zonder personeel en alle andere starters mogen deze uren meetellen om aan het uren criterium te voldoen

3.3 Reistijd in loondienst telt mee voor uren criterium

De ondernemer die ook in loondienst werkzaam is, moet een goede urenadministratie voeren om aan te kunnen tonen dat hij het uren criterium haalt. Als hij in aanmerking wil komen voor de ondernemersaftrek moet hij in een kalenderjaar ten minste 1.225 uur besteden aan het drijven van zijn onderneming, plus – als hij geen starter meer is – meer dan de helft van zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd (het grotendeels criterium). Rechtbank Den Haag heeft onlangs beslist dat de reistijd van het woon-werkverkeer voor de baan in loondienst niet meetelt bij de toetsing aan het grotendeels criterium. Hof den Haag heeft die uitspraak vernietigd: de reistijd is besteed voor de dienstbetrekking en telt wél mee voor die toetsing. Rechtbank Den Haag besliste dat de reistijd niet meetelde omdat deze uren geen deel uitmaken van de arbeidsovereenkomst: de reistijd is geen werktijd. Hof Den Haag vindt het niet van belang of de reistijd als werktijd kwalificeert. De reistijd heeft betrekking op het dienstverband: 'het oogmerk waarmee dit verkeer plaatsvindt is het verrichten van de werkzaamheden in dienstbetrekking'. De uitspraak van het Hof heeft tot gevolg dat een faciliteit voor ondernemers afhankelijk is van een factor in de sfeer van de dienstbetrekking. Het al dan niet verkrijgen van de ondernemersaftrek is afhankelijk van de afstand tussen de woon- en arbeidsplaats, vertragingen door files etc. en van afspraken die met de werkgever zijn gemaakt over de besteding van de reistijd.

3.4 Vermogensetikettering: privé- of bedrijfsvermogen

De ondernemer die een pand koopt en dat voor zakelijke én privédoeleinden gaat gebruiken, moet de regels van de vermogensetikettering op dat pand toepassen. Centrale vraag daarbij is of hij het gehele pand tot zijn ondernemingsvermogen moet rekenen of alleen het gedeelte dat voor de bedrijfsuitoefening wordt gebruikt. Een belangrijk criterium daarbij is of het pand bouwtechnisch splitsbaar is in een bedrijfs- en een privégedeelte. Is dat het geval, dan moet het pand dienovereenkomstig geëtiketteerd worden: het bedrijfsgedeelte is verplicht ondernemingsvermogen, het woongedeelte verplicht privé. De ondernemer heeft dan géén keuzerecht.

De Hoge Raad heeft dit uitgangspunt genuanceerd. Als er sprake is van een juridisch ongesplitst pand, behoort het niet-bedrijfsmatig gebruikte gedeelte van dat pand tot het keuzevermogen: de ondernemer kan binnen de grenzen van de redelijkheid kiezen of hij dat gedeelte van het pand tot zijn privé- of tot zijn ondernemingsvermogen rekent. Maar dat niet-bedrijfsmatig gebruikte gedeelte mag weer niet tot het ondernemingsvermogen gerekend worden als **dat deel van het pand zelfstandig** rendabel is te maken, én vaststaat dat het door de ondernemer *uitsluitend ter voorziening in zijn woonbehoefte* zal worden gebruikt, én het niet op enigerlei wijze dienstbaar zal zijn aan de onderneming. Een kwalificatie als ondernemingsvermogen is in strijd met de redelijkheid en billijkheid.

3.5 Vermogensetikettering herzien?

In deze economisch moeilijke tijden daalt de waarde van vastgoed over de gehele linie, bedrijfspanden én woonhuizen dalen vele procenten in waarde. Als u als ondernemer uw woon-werkpand tot uw privévermogen hebt gerekend, is deze waardedaling fiscaal niet aftrekbaar: u moet die waardedaling in privé nemen. Staat het vastgoed (terecht) op de balans van een onderneming, dan kan de waardedaling van het vastgoed in mindering worden gebracht op het bedrijfsresultaat, uiterlijk op het tijdstip dat het verlies zich bij verkoop van het pand manifesteert. Daalt uw woon-werkpand in waarde? Of vreest u dat die waardedaling zich binnenkort zal voordoen? Ga dan na welke mogelijkheden er zijn om dat pand alsnog op de bedrijfsbalans op te voeren. Zo'n herziening van de vermogensetikettering is toegestaan bij een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Denk aan een ingrijpende wijziging van gebruik, een wijziging in de rechtsverhouding, nieuwe wetgeving.

3.6 Zzp-er kostenafrek werkruimte in huurwoning tót 2017

De Hoge Raad heeft beslist dat een ondernemer die 10% of meer van zijn huurwoning voor zijn onderneming gebruikt, het huurrecht van die woning – binnen de grenzen van de redelijkheid – tot het ondernemingsvermogen kan rekenen. Bij die keuze kan de ondernemer de gehele huur van de woning als bedrijfskosten opvoeren, voor het privégebruik van de woning moet hij een forfaitaire onttrekking in aanmerking nemen. Per saldo resteert een kostenafrek. Hof Arnhem heeft deze aftrekpost eerder toegestaan, Hof Den Haag wees die af. De Hoge Raad heeft nu beslist en de aftrek bevestigd. Financiën vindt de uitkomst van dit arrest niet evenwichtig en wil dat alsnog repareren bij het Belastingplan 2017. In de berechte casus kon de ondernemer zo'n 70% van de huur in aftrek brengen, terwijl hij maar circa 11% van de huurwoning als werkruimte gebruikte. Financiën wil de aftrek voor ondernemers (en resultaatgenieters) in een huurwoning gelijk trekken met die voor ondernemers in een koopwoning: een aftrek is slechts mogelijk als er sprake is van een zelfstandige, fiscaal kwalificerende werkruimte. De wetswijziging wordt alsnog – bij nota van wijziging – meegenomen in het Belastingplan 2017 en moet per 1 januari 2017 ingaan.

3.7 Auto op de zaak of in privé

Bent u van plan om binnenkort een nieuwe auto aan te schaffen? Ga dan goed na of u de auto op de zaak of in privé gaat kopen. Houdt u de auto in privé, dan mag u voor de zakelijke kilometers (waaronder ook het woon-werkverkeer) € 0,19 per kilometer in aftrek op uw winst brengen. Zet u de auto op de zaak, dan zijn alle kosten die op de auto betrekking hebben aftrekbaar als bedrijfskosten. Voor het privégebruik van de auto moet u dan een onttrekking in aanmerking nemen. Rijdt u meer dan 500 kilometer privé, dan is de onttrekking voor privégebruik in beginsel 25% van de cataloguswaarde van uw auto. Dat kan bij zuinige, milieuvriendelijke auto's lager zijn. Als u (met een sluitende rittenadministratie) kunt aantonen dat u jaarlijks niet meer dan 500 privékilometers hebt gemaakt, hoeft u geen onttrekking in aanmerking te nemen. Zijn de totale kosten van uw auto van de zaak minder dan het bedrag van de bijtelling, dan blijft de bijtelling beperkt tot het bedrag van de autokosten dat als bedrijfskosten in aftrek is gebracht. Per saldo komen er dan geen autokosten ten laste van de winst. Let op: op een eenmaal gemaakte keuze – de auto op de zaak of in privé – kunt u niet zonder meer terugkomen. Dat is slechts mogelijk als sprake is van een bijzondere omstandigheid, zoals een ingrijpende wijziging in het gebruik van de auto of een wetswijziging. Het is dus van belang om ten tijde van de aanschaf van de auto een weloverwogen keuze te maken.

3.8 Banksparen levert extra MKB-winstvrijstelling op

Heeft u als ondernemer een oudedagsreserve in uw eenmanszaak opgebouwd? Ga dan eens na of u die niet kunt omzetten in een lijfrentespaarrekening (banksparen). Uw liquiditeitspositie in de zaak gaat er weliswaar op achter uit, maar daar krijgt u de zekerheid van een beter verzekerde oudedagsvoorziening voor terug. En u kunt extra profiteren van de 14% MKB-winstvrijstelling. Door de vrijval van de oudedagsreserve gaat uw winst uit onderneming omhoog, en dus ook het bedrag waarover u de 14% aftrek kunt toepassen. De extra winst in de zaak – door de OR-vrijval – wordt gecompenseerd door een even grote aftrekpost in privé voor het bedrag dat u op de lijfrentespaarrekening stort. Per saldo gaat uw fiscale inkomen omlaag, met het bedrag van de extra MKB-winstvrijstelling. En in de zaak ontstaat weer ruimte voor een nieuwe oudedagsreserve.

3.9 Een zakelijke beloning voor uw meewerkende partner

Indien uw partner meewerkt in de zaak, is het reëel om daarvoor een adequate beloning toe te kennen. U hebt de keuze uit drie mogelijkheden (als u geen man/vrouwfirma bent aangegaan), te weten: u kunt een dienstbetrekking met uw partner aangaan, een reële arbeidsbeloning overeenkomen of kiezen voor de meewerkaftrek.

Voor een *civielrechtelijke dienstbetrekking* met uw partner is vereist dat er sprake is van een gezagsverhouding uit hoofde van de dienstbetrekking. Bij zo'n dienstbetrekking kunt u gebruik maken van faciliteiten in de loonbelasting. In deze situatie is uw partner overigens wel verplicht verzekerd ingevolge de werknemersverzekeringen en derhalve premies werknemersverzekeringen verschuldigd. Indien u uw partner een *reële arbeidsbeloning* toekent, kunt u deze vergoeding als arbeidskosten ten laste van de winst brengen. Vereist is dan wel dat die vergoeding € 5.000 of meer bedraagt. U moet de arbeidsbeloning periodiek aan uw partner betalen. Betaling dient plaats te vinden op een bank- of girorekening die op naam van de partner staat; desgewenst kunt u de vergoeding periodiek overmaken op een en/of rekening. De *meewerkaftrek* is een faciliteit waarbij u in verband met de arbeid van uw in de onderneming meewerkende partner een forfaitair vast te stellen percentage, oplopend van 1,25% tot maximaal 4%, ten laste van de winst kunt brengen. Indien de meewerkaftrek wordt toegepast wordt uw meewerkende partner niet zelfstandig in de belastingheffing betrokken. U kunt de meewerk-aftrek toepassen indien u als ondernemer winst geniet, aan het uren criterium voldoet en uw partner in het kalenderjaar gedurende ten minste 525 uren arbeid in uw onderneming verricht zonder daarvoor enige vergoeding te ontvangen die u ten laste van uw winst kunt brengen.

3.10 Meewerkbeloning: let op de werkzaamheden

Bent u gehuwd en werkt uw partner mee in uw onderneming? En maakt u daarvoor gebruik van de meewerkbeloning? Let er dan op dat de werkzaamheden van uw echtgenoot uitstijgen boven hetgeen echtgenoten voor elkaar moeten doen. Het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat 'echtgenoten elkander getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd zijn. Zij zijn verplicht elkander het nodige te verschaffen'. Als uw echtgenoot binnen uw onderneming ondersteunende werkzaamheden verricht die niet uitgaan boven de inspanningen die voortvloeien uit deze wettelijk verplichting, dan kan de inspecteur de meewerkbeloning weigeren. Laat uw meewerkende echtgenoot meer doen dan wat ondersteunende hand- en spandiensten!

3.11 Man/vrouwfirma: laat uw partner tekenen

Drijft u samen met uw partner uw onderneming in een firma of maatschap? Wilt u beiden als ondernemer worden aangemerkt? Zorg er dan voor dat u beiden binnen de onderneming 'rechtstreeks wordt verbonden voor verbintenissen betreffende de onderneming'. U moet beiden rechtstreeks aansprakelijk zijn voor schulden van de onderneming. Om aan te tonen dat ook de ondersteunende partner binnen de onderneming rechtstreeks aansprakelijk is, moet u er voor zorgen dat die partner regelmatig een zakelijk contract met een leverancier of afnemer afsluit. Zorg ervoor dat uw partner die deal ondertekent. Daarmee stelt u het fiscaal ondernemerschap van uw partner veilig.

3.12 Let op de gebruikelijkheidstoets: pak een hoofdtaak!

De ondernemer die samen met zijn partner zijn onderneming drijft in de vorm van een firma of maatschap, moet bij de onderlinge taakverdeling rekening houden met de gebruikelijkheidstoets. Die toets richt zich op het aantal uren dat de partner binnen het samenwerkingsverband werkt. Daarbij tellen de gewerkte uren niet mee als de partner hoofdzakelijk (voor meer dan 70%) ondersteunende werkzaamheden verricht én derden – niet door een partnerschap verbonden personen – in eenzelfde situatie normaliter niet een firma of maatschap aangaan. De partner haalt dan de vereiste 1.225 uur per jaar niet, voldoet niet aan het uren criterium en dat kost hem of haar de zelfstandigenaftrek, de startersaftrek én de vorming van de fiscale oudedagsreserve. Om de gebruikelijkheidstoets goed door te komen, moet de partner zich voor meer dan 30% van de werktijd bezighouden met hoofdtaken binnen de onderneming. Bij het onderscheid tussen ondersteunende werkzaamheden en hoofdtaken telt ervaring wel degelijk mee. Zorg ervoor dat u/uw partner kan aantonen dat hij/zij voor ten minste 31% van de werktijd een hoofdtaak binnen de onderneming verricht. De belastingrechter heeft recent beslist dat het zelfstandig verrichten van declarabele werkzaamheden dé bepalende factor is bij die gebruikelijkheidstoets. Niet van belang is of de ondersteunende partner die werkzaamheden op eigen naam kan declareren.

3.13 Nieuwe vennoot aansprakelijk voor oude schulden

De vennoten in een vennootschap onder firma – een VOF – zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de verbintenissen van die vennootschap. Schuldeisers moeten zich eerst verhalen op het afgescheiden vermogen van de firma. Is dat onvoldoende, dan kunnen zij aanspraak maken op het privévermogen van ieder van de vennoten. De Hoge Raad heeft recent beslist dat die hoofdelijke aansprakelijkheid direct ingaat bij toetreding van een vennoot, voor alle verplichtingen van de VOF, ook voor de verplichtingen die de VOF is aangegaan vóór zijn toetreding. Deze acute hoofdelijke aansprakelijkheid geldt ook voor behorende vennoten in een commanditaire vennootschap (CV), maar niet voor de maten in een maatschap.

3.14 Uitgetreden vennoot VOF aansprakelijkheid loopt door

De Hoge Raad heeft onlangs beslist dat iemand die toetreedt tot een vennootschap onder firma hoofdelijk aansprakelijk wordt voor alle verplichtingen van die firma, ook voor de verplichtingen die zijn ontstaan vóór zijn toetreding. Hof Arnhem-Leeuwarden heeft recent een vergelijkbare uitspraak gedaan: een vennoot die uittreedt uit een vennootschap onder firma blijft hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden die voortvloeien uit een duurovereenkomst die de firma is aangegaan vóór zijn uittreding. In de berechte casus was de duurovereenkomst een overeenkomst van huur-verhuur Volgens het Hof kwam door het uittreden van de vennoot geen einde aan diens hoofdelijke verbondenheid voor schulden van de firma die voortvloeiden uit een vóór zijn uittreding aangegane duurovereenkomst.

Deel 4: Tips voor particulieren

4.1 Box 3 heffing per 2017

De vermogensrendementsheffing wordt per 1 januari 2017 ingrijpend veranderd. De heffing blijft gebaseerd op een forfaitair rendement, maar dat rendement – van thans 4% – wordt genuanceerd om de heffing meer in lijn te brengen met de werkelijk behaalde rendementen. Het forfaitaire rendement wordt vanaf 2017 gebaseerd op de landelijk gemiddelde verdeling van het box 3-vermogen over spaargeld én beleggingen. Deze *vermogensmix* wordt afgeleid uit alle belastingaangiften voor box 3 over 2012. Over beide vermogenscomponenten – het spaardeel én het beleggingsdeel – wordt een forfaitair rendement gerekend, dat afgeleid wordt uit de in het verleden daadwerkelijk behaalde rendementen. Dat forfaitaire rendement wordt elk jaar weer opnieuw vastgesteld, voorafgaand aan het belastingjaar, op basis van de meest recente gegevens omtrent het werkelijk behaalde rendement. Het *rendement op het spaardeel* - Rendementsklasse 1 - wordt afgeleid uit de gemiddelde rentevergoeding over de voorgaande vijf jaar. Voor 2017 is de gemiddelde rente over 2011 tot en met 2015 beslissend; die zal naar verwachting uitkomen op 1,63%. In 2016 wordt dat percentage vastgesteld voor de box 3-heffing over 2017. Het *rendement op het beleggingsdeel* - Rendementsklasse 2 – is het meetkundig gemiddelde met het laatste jaar voor een vijftiende deel. Dat rendement is berekend op 5,39%.

Het box 3-vermogen wordt verdeeld over drie schijven, met een gemiddelde vermogensmix per schijf. Dat leidt tot een oplopend forfaitair rendement: zie de tabel. Het heffingsvrije vermogen wordt per 2017 verhoogd naar € 25.000 per persoon (2015: € 21.330). Die vrijstelling wordt in de eerste vermogensschijf in aanmerking genomen. Het tarief blijft 30%, voor het spaar- en beleggingsdeel.

Box 3 heffing in 2017

Vermogen meer dan	Vermogen niet meer dan	Vermogensmix	Forfaitair rendement
0	25.000	vrijgesteld	
25.000	100.000	67% sparen + 33% beleggen	2,87%
100.000	1.000.000	21% sparen + 79% beleggen	4,60%
1.000.000	-	100% beleggen	5,39%

Fiscale partners kunnen het gezamenlijke box 3-vermogen – na aftrek van het heffingsvrije vermogen van 2 x € 25.000 – onderling vrijelijk verdelen. Deze verdeling kan onder de nieuwe regeling effect hebben op de belastingdruk, vanwege het oplopende forfaitaire rendementspercentage. Buitenlandse belastingplichtigen worden op gelijke wijze als binnenlandse belastingplichtigen in de box 3-heffing betrokken, ongeacht een mogelijk afwijkende vermogensmix.

4.2 Vermijd de hoger box 3-heffing

De box 3-heffing over spaargeld kan door de sterk gedaalde rente fors oplopen. Een rente op de spaarrekening van 0,5% leidt tot een belastingdruk van 240%. U kunt die absurd hoge belastingdruk vermijden als u nog dit jaar, vóór 31 december 2016, kiest voor een of meer van de volgende alternatieven: - *inbreng van de spaarrekening in een nieuwe bv*

U richt een bv op en stort het aandelenkapitaal van die bv vol in contanten. Die volstorting kunt u doen door uw spaarrekening op naam van de bv te (laten) zetten. U kunt die storting – naast het aandelenkapitaal – ook gedeeltelijk in de vorm van agio op aandelen doen. De bv ontvangt nu de rente op de spaarrekening en is daarover 20% vennootschapsbelasting verschuldigd. De bv kan de 80% netto winst – de rentevergoeding minus belasting – aan u als dividend uitkeren. Dat kost u 25% aanmerkelijk-belangheffing. De totale belastingdruk op de rente komt zo uit op 40%. Dat is aanzienlijk minder dan de 240% in box 3!

Het bedrag van de spaarrekening dat u gebruikt heeft ter volstorting van het aandelen-kapitaal kunt u te allen tijde belastingvrij door de bv laten terugbetalen. U moet dan wel langs de notaris, ook bij de terugbetaling van agio. Een minpunt van dit alternatief vormen de kosten van oprichting en instandhouding van een bv. Het oprichten van een bv kost € 350 tot € 400, de jaarlijkse kosten van instandhouding zijn bescheiden als u zelf de cijfers van uw beleggings-BV op een rijtje kunt zetten.

- inbreng van de spaarrekening in een open fonds voor gemene rekening

Een open fonds voor gemene rekening is een beleggingsvehikel, een combinatie van ten minste twee beleggers. Die brengen spaargeld in het fonds in, en krijgen daarvoor participaties uitgereikt. Deze participaties moeten vrij verhandelbaar zijn om het fonds de vereiste 'open' status te geven. De minimaal vereiste twee beleggers kunnen fiscale partners zijn, u en uw echtgenoot, mits u op huwelijkse voorwaarden ben gehuwd. Het fonds kent een beheerder of bewaarder; dat kan een stichting zijn, maar ook een van de (minimaal twee) beleggers. De bankrekeningen van het fonds moeten op naam van de bewaarder komen te staan. Het open fonds voor gemene rekening heeft geen rechtspersoonlijkheid en valt onder de heffing van vennootschapsbelasting. De belastingheffing verloopt gelijk aan die bij een bv. Het voordeel van het open fonds voor gemene rekening boven een (nieuwe) bv is het lagere kostenpatroon en het ontbreken van de regels voor een belastingvrije terugbetaling van het kapitaal.

- omzetting in een TBS-vordering op de BV

Als u al een bv hebt, kunt u uw spaargeld naar die bv doorboeken. U laat uw privé spaarrekening op naam van uw bv zetten, en verkrijgt daartegenover een vordering op uw bv, tot hetzelfde bedrag als het saldo op de spaarrekening. Die vordering valt bij u als directeur-groootaandeelhouder onder de terbeschikkingstellingsregeling (TBS) in box 1. De bv ontvangt de rente op de spaarrekening. Die bate in de bv valt goeddeels weg tegen de rente die de bv u moet betalen op de schuld aan u na de doorboeking van de spaarrekening. De bv moet wel een kleine marge op de rente maken, die valt onder de heffing van vennootschapsbelasting en bij uitkering als dividend onder de aanmerkelijkbelangheffing als hiervoor omschreven. De rente die u van de bv ontvangt op uw vordering valt onder de TBS-regeling en wordt belast in box 1 tegen maximaal 52%. Bij die heffing heeft u recht op een aftrek van de 12% TBS-vrijstelling. De maximale IB-heffing is dan 52% van de resterende 88%, ofwel 46%. Ook deze belastingdruk steekt gunstig af bij de 240% in box 3. Let op, het inbrengen van de spaarrekening in een bestaande bv heeft wel tot gevolg dat uw spaargeld in de risicosfeer van de bedrijfsvoering komt te vallen.

4.3 Regel uw fiscaal partnerschap

Per 1 januari 2011 zijn de regels voor het fiscaal partnerschap – in de inkomstenbelasting en de successiewet -flink gewijzigd. Uitgangspunt van de nieuwe regeling voor de inkomstenbelasting is dat gehuwden en geregistreerd partners altijd fiscaal partner zijn, ongeacht of zij samenwonen. Ongehuwd samenwonenden zijn in enkele aangewezen situaties verplicht fiscaal partners. Vanaf 1 januari 2011 bent u voor de inkomstenbelasting 'verplicht' fiscale partners als:

- u gehuwd bent of een geregistreerd partnerschap bent aangegaan.
Niet meer van belang is of u en uw echtgenoot samenwonen of op hetzelfde adres staan ingeschreven bij de gemeente. Echtgenoten die al jaren duurzaam gescheiden leven, zijn vanaf 1 januari 2011 'ineens' weer fiscale partners. Met alle gevolgen van dien, bijvoorbeeld voor de toedeling van het resultaat uit overige werkzaamheden, het inkomen uit aanmerkelijk belang, de box 3 inkomsten enzovoort. Voor de aftrek van eigenwoningrente heeft de wetgever een uitzondering gemaakt; voor deze aftrekpost gelden duurzaam gescheiden levende echtgenoten NIET als fiscale partners. Als u van tafel en bed bent gescheiden, bent u fiscaal géén partners meer.
- u ongehuwd samenwoont en beiden ingeschreven staat op hetzelfde woonadres bij de gemeente én
 - u een notarieel samenlevingscontract hebt, of
 - u samen een kind hebt, of
 - de ene partner het kind van de ander erkend, of
 - u uw huisgenoot hebt aangewezen als gerechtigde tot het partnerpensioen, of
 - woont in een woning waarvan u beiden (gezamenlijk) eigenaar bent, of
 - u in 2015 reeds fiscaal partner was.

Ongehuwd samenwonenden die niet voldoen aan één van de hiervoor genoemde vereisten, zijn géén fiscale partners (meer). U kunt alsnog voor het gehele jaar 2016 als fiscale partners aangemerkt worden als u beiden per 1 januari 2016 op hetzelfde woonadres stond ingeschreven, én nog dit jaar aan een van de hiervoor genoemde voorwaarden voldoet.

4.4 Zorgplicht in uw samenlevingscontract: een must

Ongehuwd samenwonenden kunnen voor de erfbelasting slechts als partners worden aangemerkt als zij een notarieel samenlevingscontract hebben, met daarin een wederzijdse zorgplicht. Die laatste toevoeging is essentieel om in aanmerking te kunnen komen voor de partnervrijstelling bij vererving – in 2016 is die vrijstelling € 636.180 – én voor de indeling in tariefgroep 1 (met een tarief aan erfbelasting van 10% over de eerste € 121.903 en 20% over de meerdere verkrijging). Bij een ontoereikend samenlevingscontract – zonder een wederzijdse zorgverplichting – vervalt het recht op de vrijstelling en volgt indeling in tariefgroep 2, met een tarief aan erfbelasting van 30 resp. 40%! Een notarieel samenlevingscontract met zorgverplichting is niet (meer) vereist als u ten minste vijf jaar onafgebroken een gezamenlijke huishouding hebt gevoerd; dat moet blijken uit een inschrijving op hetzelfde adres in de gemeentelijke basisadministratie. Ga na of u en uw partner een correct samenlevingscontract mét wederzijdse zorgverplichting hebben. Als dat niet het geval is, laat uw samenlevingscontract dan per direct aanpassen. De wederzijdse zorgverplichting kan desgewenst beperkt blijven tot de periode van samenwoning; niet vereist is dat de zorgverplichting – zoals bij gehuwden – het karakter van een alimentatie heeft.

4.5 Zijn uw huwelijkse voorwaarden nog actueel?

De keuze voor een bepaald huwelijksgoederenregime wordt vaak bij het aangaan van het huwelijk bewust gemaakt en in de jaren daarna als vaststaand gegeven aanvaard. Door gewijzigde feiten en omstandigheden in de loop der tijd kan een ander huwelijksgoederenregime veel gunstiger zijn dan de indertijd gekozen regeling. Een periodieke heroverweging is daarom noodzakelijk, met name bij verandering in de gezins- of familiesituatie of bij een aanzienlijke vermogensstijging of -daling.

4.6 Uw verrekenbeding: naleving verplicht!

Bent u op huwelijkse voorwaarden getrouwd en is er in uw huwelijksvoorwaarden een verrekenbeding opgenomen? Vergeet dan niet nog dit jaar de afrekening met uw echtgenoot op te stellen. Als u de afrekening (over een reeks van jaren) achterwege laat, kan dat bij overlijden of echtscheiding tot hoogst onaangename gevolgen leiden.

Indien u en uw partner niet aan de verrekenplicht hebben voldaan, wordt het (bij echtscheiding) aanwezige vermogen vermoed te zijn gevormd uit hetgeen verrekend had moeten worden! Uw partner heeft mogelijk recht op de helft van het sedert het aangaan van het huwelijk gegroeide vermogen, terwijl dat wellicht niet overeenstemt met de oorspronkelijke bedoeling van u en uw echtgenoot.

Door het verrekenbeding na te leven zorgt u ervoor dat de bedoelingen van partijen met betrekking tot de huwelijkse voorwaarden worden nageleefd en komt u niet voor verrassingen te staan. Hebt u jarenlang verzuimd het periodiek verrekenbeding na te leven, neem dan contact op met uw adviseur. Dergelijke verrekenbedingen moeten zo snel mogelijk worden 'hersteld'. Met behulp van een vaststellingsovereenkomst en wijziging van de verrekening kunnen de bedoelingen van partijen alsnog worden gerealiseerd.

4.7 Een nieuwe – beperkte – gemeenschap van goederen

Van alle huwelijken in Nederland is circa driekwart in gemeenschap van goederen, een kwart op huwelijkse voorwaarden. Het huwelijksgoederenregime ‘gemeenschap van goederen’ is uitzonderlijk: dit regime komt alleen nog voort in Nederland, onze vroegere ‘overzeese gebiedsdelen’ en op enkele locaties in Zuid Afrika. In Nederland is herhaaldelijk geprobeerd om de gemeenschap van goederen te beperken, laatstelijk nog per 2012, maar zonder succes. Dit keer lijkt het wel te gaan lukken. Drie Tweede Kamerleden hebben in 2012 een initiatiefwetsvoorstel ingediend om de huwelijksgemeenschap te beperken tot hetgeen de beide echtelieden tijdens het huwelijk hebben opgebouwd. Zij willen de samenvoeging beperken tot hetgeen tijdens het huwelijk door de inspanning van beide echtelieden wordt verworven. De Tweede Kamer heeft dat wetsvoorstel in april 2016 aanvaard, de Eerste Kamer moet dat nog goedkeuren, en dan zal naar verwachting per 1 januari 2017 de gemeenschap van goederen zoals we die nu nog kennen, zijn afgeschaft. De belangrijkste voorgestelde wijzigingen zijn:

- *Invoering beperkte gemeenschap van goederen*

Een beperkte gemeenschap van goederen wordt het uitgangspunt van het huwelijksgoederenregime. Bij een huwelijk in gemeenschap van goederen valt alleen hetgeen beide echtgenoten tijdens het huwelijk hebben opgebouwd, in die gemeenschap. Het voorhuwelijks vermogen, giften en erfenissen blijven privévermogen van ieder der echtelieden. De echtgenoot die stelt dat een bepaald goed tot zijn privévermogen behoort moet dat bij betwisting door de andere echtgenoot bewijzen. De echtgenoten moeten administreren welke goederen van hen privé zijn. Doen zij dat niet, en kunnen zij beiden niet bewijzen dat het betwiste goed tot hun privévermogen behoort, dan wordt dat goed geacht tot de gemeenschap te behoren.

- *Voorhuwelijks ondernemingsvermogen*

Als een van de echtgenoten voorhuwelijks ondernemingsvermogen heeft – hij/zij dreef al een onderneming vóór de huwelijksdatum - dan komt er een vergoeding in de vorm van winst of verlies uit de onderneming ten bate of ten laste van de gemeenschap. Die vergoeding wordt gesteld op het bedrag dat in het maatschappelijk verkeer als redelijk wordt ervaren.

Deze uitwerking geldt ook als een echtgenoot de onderneming niet op eigen naam drijft, maar in bv-vorm of firmaverband en die onderneming niet tot de huwelijksgemeenschap behoort. Voorwaarde is dan wel dat de echtgenoot-ondernemer in overwegende mate bij machte is om te beschikken over de winsten van die onderneming.

4.8 Partneralimentatie: anders én korter

Drie leden van de Tweede Kamer – uit de fracties van de VVD, PvdA en D66 – hebben een initiatiefwetsvoorstel ingediend om de partneralimentatie ingrijpend te herzien. Zij willen dat de alimentatie eerlijker en simpeler wordt. De initiatiefnemers geven de partneralimentatie een nieuwe grondslag: de alimentatie moet een financiële compensatie bieden voor het verlies aan verdien capaciteit die door het huwelijk is ontstaan doordat een van de partners geen of minder tijd aan zijn of haar carrière heeft kunnen besteden. De alimentatie wordt eenmalig vastgesteld; een herziening van de alimentatie bij gewijzigde financiële omstandigheden is in de nieuwe opzet niet meer mogelijk. Ook het opnieuw gaan samenwonen of hertrouwen, of kinderen uit een nieuwe relatie, zijn geen reden voor het wijzigen van de partneralimentatie. De wettelijke regeling voorziet niet in een indexatie van de uitkeringen. De duur van de alimentatie-uitkeringen moet sterk omlaag. Volgens de initiatiefnemers is er geen maatschappelijk draagvlak meer voor de huidige duur van 12 jaar. Zij kiezen voor uitkeringen gedurende de helft van de duur van het huwelijk, met een maximum van 5 jaar. Uitzonderingen gelden voor huwelijken waaruit kinderen zijn geboren die bij de scheiding nog geen 12 jaar zijn, en zeer langdurige huwelijken – van meer dan 15 jaar – waarbij een van de partners op latere leeftijd niet meer werkt. De alimentatieplicht eindigt in ieder geval bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Heeft een huwelijk korter dan 3 jaar geduurd, dan bestaat geen recht op alimentatie. Van een ernstige vermindering van de kansen op de arbeidsmarkt als gevolg van het huwelijk kan dan nog geen sprake zijn. Het wetsvoorstel gaat uit van een contractvrijheid tussen echtgenoten: de wettelijke regeling is slechts van toepassing indien en voor zover de echtgenoten geen anders-

luidende afspraken over de partneralimentatie hebben gemaakt. Echtgenoten kunnen zelf de omvang én duur van de uitkeringen vaststellen, in afwijking van de wet. Dat kan vóór of tijdens het huwelijk, bij huwelijksvoorwaarden of bij echtscheidingsconvenant. De initiatiefnemers wijzen een défiscalisering van alimentatie af vanwege de ingrijpende gevolgen op een groot aantal beleidsterreinen. De nieuwe regeling voor partneralimentatie moet gaan gelden voor verplichtingen die ingaan nadat het wetsvoorstel kracht van wet heeft verkregen. Voor lopende alimentaties blijft de huidige regeling van toepassing.

4.9 Atrek eigenwoningrente: leningen vanaf 01-01-2013

Vanaf 1 januari 2013 is bij nieuwe leningen de rente uitsluitend nog aftrekbaar als de lening gedurende de looptijd van maximaal 30 jaar volledig én ten minste annuïtair wordt afgelost. Dat moet contractueel worden vastgelegd: het annuïtaire aflossingsschema moet bij het afsluiten van de lening vastliggen. Als er op of na 1 januari 2013 een nieuwe aflossingsvrije hypotheek wordt afgesloten, kwalificeert die lening niet voor renteaftrek, ook niet als op die lening – vrijwillig, volgens een fictief annuïtair schema – wordt afgelost. Jaarlijks, per 31 december toetst de Belastingdienst of aan de vereiste aflossing is voldaan. Die toets vindt ook plaats bij verkoop van de eigen woning, bij wijziging van de rente en bij het oversluiten van de eigenwoningschuld. Is er onvoldoende afgelost – bij een aflossingstekort – dan wordt dat gedeelte van de lening niet langer aangemerkt als een eigenwoningschuld, en vervalt daarover de renteaftrek. Dat deel van de lening gaat van box 1 naar box 3. De wet biedt een tegemoetkoming voor tijdelijke betalingsproblemen, om te voorkomen dat die direct leiden tot het verlies van renteaftrek. De sanctie blijft achterwege als de achterstand in aflossing het volgende jaar wordt ingelopen. Ook komt er een mogelijkheid tot herstel van een aflossingstekort door een onbedoelde fout bij de betaling of door een onjuiste berekening van het aflossingsbedrag. De aflossingseisen gelden per lening. Als een particulier op of na 1 januari 2013 twee leningen is aangegaan voor zijn woning, en één lening voldoet aan de aflossingseisen en de andere niet, dan geldt voor de eerstgenoemde lening wél renteaftrek en voor de tweede niet.

4.10 De eigenwoningschuld

Per 1 januari 2016 zijn twee maatregelen voor de eigenwoningschuld ingevoerd, te weten:

- *Informatieplicht eigenwoningschuld*
De belastingplichtige die voor de financiering van zijn eigen woning geld geleend heeft bij zijn eigen BV, een particulier, een familielid, of een buitenlandse financiële instelling, moet jaarlijks gedetailleerde informatie over die lening aan de Belastingdienst verstrekken. Dat moet met een modelformulier, dat te downloaden is op de site van de Belastingdienst. Wordt deze informatie niet tijdig verstrekt, dan heeft dat tot gevolg dat de rente op de betreffende eigenwoningschuld (tijdelijk) niet in aftrek kan worden gebracht. Deze opgave wordt vanaf 2016 in de aangifte opgenomen, de afzonderlijke opgave vervalt.
 - *Verzachten sanctie bij aflossingsachterstand*
De rente op een eigenwoningschuld die op of na 1 januari 2013 is aangegaan, is slechts aftrekbaar als die lening in 30 jaar – tenminste annuïtair – tot nihil wordt afgelost. In bepaalde gevallen, zoals bij een betalingsachterstand, mag van die annuïtaire aflossingseis worden afgeweken. Als die betalingsachterstand niet binnen de wettelijk voorgeschreven termijnen wordt ingehaald, vervalt de renteaftrek: de schuld gaat dan van box 1 over naar box 3, waardoor er definitief geen recht meer op renteaftrek bestaat. Ook niet als de oude eigenwoningschuld plus aflossingsachterstand wordt geherfinancierd. Deze zware straf wordt afgeschaft, en wel met terugwerkende kracht tot 1 januari 2013. Bij een aflossingsachterstand gaat de lening over van box 1 naar box 3, maar die overgang is niet langer permanent. Als de eigenwoningbezitter de achterstand wegwerkt, kan de lening opnieuw als eigenwoningschuld tot box 1 worden gerekend en herleeft de renteaftrek. Dat geldt ook voor een vervangende, nieuwe lening. In de periode tussen de overgang naar box 3 en de terugkeer naar box 1 bestaat géén recht op renteaftrek.
-

4.11 Beperk eigenwoningschuld: nog dit jaar aflossen

Voor het bezit van een eigen woning moet u een forfaitair bedrag, het eigenwoningforfait, tot uw inkomen (in box 1) rekenen. Dat forfait kent vanaf 2009 geen maximumbedrag meer. Het eigenwoningforfait wordt berekend door de WOZ-waarde van de eigen woning te vermenigvuldigen met een percentage. Dat percentage is 0,75% bij woningen met een WOZ-waarde boven € 75.000, bij woningen met een WOZ-waarde van meer dan € 1.050.000 wordt dit percentage in zeven jaar tijd verhoogd tot uiteindelijk 2,35%. Op dat eigenwoningforfait mag u de rente in aftrek brengen die u betaalt op de schuld, die is aangegaan ter verwerving van de woning. Komt u door die renteaftrek uit op een negatief bedrag, dan is dat de aftrekpost in box 1. Komt u na de renteaftrek uit op een positief bedrag, dan wordt het eigenwoningforfait verminderd tot nihil. U kunt derhalve nimmer positieve inkomsten uit een eigen woning hebben. De aftrek van de eigenwoningrente levert in deze situatie geen aftrekpost op. Dan kan het voordelig zijn om de resterende eigenwoningschuld af te lossen. Door die aflossing neemt uw vermogen in box 3 af, en die lagere grondslag levert u een belastingbesparing op. En u krijgt ook nog meer korting op het eigenwoningforfait. Aflossing van de eigenwoningschuld levert dubbel op: een voordeel door vermindering van de box 3-grondslag én een vermindering van het eigenwoningforfait

4.12 Rentemiddeling: besparen op hypotheekrente

De hypotheekrente is laag en veel eigenwoningbezitters overwegen om hun hypotheek over te sluiten om te profiteren van de lage rente. De praktijk leert dat het vaak bij overwegen blijft: de kosten en administratieve rompslomp van het oversluiten blijken toch een te hoge drempel. Sommige banken doen het anders. Zij bieden hun hypotheekklanten rentemiddeling aan: de (hogere) rente op de lopende hypotheek wordt gemiddeld met de actuele (lagere) markrente en de boeterente – voor het aanpassen van de lopende vaste rente – wordt uitgesmeerd over de resterende looptijd van de lening. Dat kost de klant wel een opslag, maar dat kost veel minder dan het oversluiten.

Bij rentemiddeling wordt de rente op een lopende hypothecaire lening gemiddeld met de actuele, lagere markrente. De lopende rentevastperiode – met de hogere rente – wordt afgebroken en vervangen door een nieuwe rentevastperiode. Voor die nieuwe periode geldt de gemiddelde rente, plus een opslag. Die opslag bestaat uit twee elementen:

- de boeterente die de bank vraagt als compensatie voor de misgelopen rente op het tussentijds opgebroken contract. Die boeterente wordt uitgesmeerd over de resterende looptijd van de lening, én
- andere opslagen, bijvoorbeeld ter vergoeding voor het risico van het vroegtijdig volledig aflossen van de hypotheek bij verkoop van de woning.

De boeterente is aftrekbaar als kosten van geldleningen behorend tot de eigenwoningschuld. Het uitsmeren van de boeterente over een nieuwe rentevastperiode via een opslag op de te betalen rente maakt dit niet anders. De andere opslagen zijn veelal een vergoeding voor het risico van het vroegtijdig volledig aflossen van de hypothecaire lening bij verkoop. Een dergelijke opslag kan niet worden aangemerkt als rente of kosten van geldleningen en is dan ook niet aftrekbaar. Deze opslag moet worden afgesplitst van de eigenlijke rentevergoeding. Zo'n splitsing kan achterwege blijven – en de gehele vergoeding is als rente aftrekbaar – als het totaal van de opslagen niet hoger is dan 0,2%.

4.13 Tijdklem kapitaalverzekering eigen woning vervalt

Veel huiseigenaren hebben een kapitaalverzekering of spaarrekening eigen woning afgesloten. Met zo'n verzekering of spaarrekening kan eigen vermogen worden gespaard om te zijner tijd de eigenwoningschuld geheel of gedeeltelijk af te lossen. De uitkering uit deze kapitaalverzekering of spaarrekening is onder voorwaarden belastingvrij. Om voor die vrijstelling in aanmerking te komen moet minimaal 15 of 20 jaar lang jaarlijks premie zijn betaald of ingelegd: de tijdklem. Financiën heeft bij beleidsbesluit enkele

versoepelingen op deze tijdklem aangebracht, en die worden per 1 januari 2017 in de wet vastgelegd. Een uitkering uit een kapitaalverzekering of spaarrekening eigen woning kan onbelast worden ontvangen ook al is niet voldaan aan de minimale periode van premiebetaling van 15 of 20 jaar als:

- het fiscaal partnerschap wordt beëindigd (zoals bij echtscheiding);
- bij schuldhulpverlening;
- bij verkoop van de eigenwoning als op dat tijdstip nog steeds of opnieuw een eigen woning ter beschikking staat;
- Financiën heeft vastgesteld dat de belastingplichtige niet meer in staat is om de lasten van zijn woning te voldoen of die binnen afzienbare tijd niet meer kan voldoen.

In al deze situaties moet de uitkering op de kapitaalverzekering of spaarrekening wel worden aangewend om de eigenwoningschuld af te lossen.

4.14 Vakantiewoning: verbod permanente bewoning, lagere WOZ-waarde

Hebt u een vakantie- of recreatiewoning die niet permanent bewoond mag worden? Dan kunt u voor die woning een lagere WOZ-waarde claimen. De belastingrechter heeft beslist dat het verbod van permanente bewoning een waardedrukkende factor is. Dat effect is volgens de rechter in overeenstemming met een algemene ervaringsregel bij de waardering van vastgoed.

4.15 Verhuurde woningen in box 3: marktwaarde

Bent u in privé eigenaar van verhuurde woningen in box 3? De wet verplicht u om die woningen te waarderen op de WOZ-waarde. Als de huurder recht heeft op huurbescherming kunt u die WOZ-waarde verminderen met de leegwaarderatio. De woningen worden dan gewaardeerd op een bepaald percentage van de WOZ-waarde. Dat percentage varieert van 45% tot 85% en is afhankelijk van de hoogte van de huur ten opzichte van de WOZ-waarde. De belastingrechter heeft deze waarderingsgrondslag recent verworpen voor een verhuurde woning waarvan de WOZ waarde gecorrigeerd met de leegwaarderatio uitkwam op € 373.800, terwijl de Belastingdienst de marktwaarde had getaxeerd op slechts € 274.000. In die procedure ging het om een woning die al lange tijd werd verhuurd, waar de huurster recht had op huurbescherming van vóór de huurliberalisering. De rechter vond dat waardeverschil zo buitensporig groot dat hij de wettelijke waarderingsmethodiek verwierp: de woning kon gewaardeerd worden op de (veel lagere) marktwaarde. Ga na of u met deze uitspraak uw verhuurde vastgoed in box 3 niet veel lager kunt waarderen

4.16 Renteaftrek restschulden 15 jaar

Belastingplichtigen die na de verkoop van hun eigen woning een restschuld overhouden, kunnen de rente op die schuld nog 15 jaar lang in box 1 in aftrek brengen. De renteaftrek op restschulden geldt uitsluitend als de restschuld is ontstaan door verkoop van de woning op of na 29 oktober 2012 tot en met eind 2017. De restschuld leidt tot een renteaftrek in box 1. Voor aftrek is niet vereist dat de belastingplichtige na de verkoop (met verlies, waardoor de restschuld is ontstaan) een nieuwe eigen woning heeft gekocht. De restschuld wordt niet aangemerkt als een eigenwoningschuld, het is een afzonderlijke categorie schulden met een aftrek in box 1. De restschuld telt dan ook niet mee voor de bijleenregeling. Voor de restschuld gelden geen aflossingsverplichtingen.

4.17 Boxhoppen: voordelig, maar riskant

Vermogensbestanddelen moeten aan het einde van het jaar aan een van de drie boxen worden toegedeeld. Bij die toedeling geldt een duidelijke rangorde: een vermogensbestanddeel dat in box 1 valt, kan niet aan box 2 of box 3 worden toegedeeld, ook niet als in box 1 een vrijstelling geldt. Hetzelfde geldt voor de rangorde tussen box 2 en box 3.

De overgang tussen de boxen - aangeduid als boxhoppen - kan fiscaal voordeel opleveren. Als de ondernemer de tijdelijk overtollige liquide middelen in zijn bedrijf direct ná 1 januari van box 1 of vanuit de bv naar box 3 overbrengt, vermijdt hij de zware belastingheffing over het rendement op dat geld in box 1 (tarief maximaal 52%) of in de bv (belastingdruk circa 40%) en ruilt hij die voor de gunstiger vermogensrendementsheffing van 1,2%. Die overbrenging kan het beste direct ná 1 januari 2017 plaatsvinden. Een ander voorbeeld is het verschuiven van vermogen uit box 3 kort vóór de peildatum naar box 1 of 2 om zo de vermogensrendementsheffing te vermijden. De wetgever heeft 'stevige' maatregelen tegen het boxhoppen getroffen. Een vermogensbestanddeel dat rondom de peildata voor de vermogensrendementsheffing vanuit box 3 naar box 1 of 2 wordt overgebracht én dat niet langer dan zes aaneengesloten maanden dienstbaar is aan het verwerven van inkomen in die andere box, wordt tot de grondslag van beide boxen gerekend. Dat betekent dubbele belastingheffing! De inkomsten die uit het 'verschoven' vermogensbestanddeel worden genoten tijdens de periode van minder dan zes maanden worden in box 1 of box 2 belast én het betreffende vermogensbestanddeel wordt betrokken in de vermogensrendementsheffing. Als het vermogensbestanddeel niet langer dan drie maanden uit box 3 is weggeweest, worden de inkomsten zonder meer in beide boxen in de heffing betrokken. Is het vermogen meer dan drie, maar minder dan zes maanden verschoven, dan blijft toerekening aan box 3 - en daarmee de dubbele belastingheffing - achterwege als de belastingplichtige aantoont dat er zakelijke argumenten aan de vermogensverschuiving ten grondslag liggen.

4.18 Schenkingen aan kinderen: benut alle vrijstellingen

De twee bekendste vrijstellingen zijn de jaarlijkse vrijstelling (van € 5.304) én de eenmalig verhoogde vrijstelling (van € 25.449). Die verhoogde vrijstelling kan slechts éénmaal worden benut, voor een kind dat tussen de 18 en de 40 jaar jong is. Bent u vergeten om uw zoon of dochter tijdig – vóór hun 40e – een 'grote' vrijgestelde schenking te doen? U kunt die vergissing herstellen als uw schoondochter of schoonzoon jonger is dan 40 jaar. Financiën heeft goedgekeurd dat de hoge vrijstelling ook kan worden toegepast als de zoon of dochter van de schenker de 40-jarige leeftijd al gepasseerd is, maar diens schoondochter of schoonzoon nog niet. De schenker benut dan hun leeftijd: de schenking vindt gewoon plaats aan het eigen kind, desgewenst met een uitsluitingsclausule.

Let op: deze goedkeuring kan uitsluitend worden toegepast als uw zoon of dochter gehuwd is ofwel een geregistreerd partnerschap is aangegaan. Woont hij/zij ongehuwd duurzaam samen met een partner die nog geen 40 is, dan kan de verhoogde vrijstelling niet alsnog worden benut. Van de 'grote' vrijgestelde schenking moet aangifte schenkbelasting worden gedaan; in de aangifte moet een beroep op de verhoogde vrijstelling worden gedaan. Het optimaal benutten van de eenmalig hoge vrijstelling vergt een goede planning. Een schenking tot het vrijgestelde bedrag levert een besparing aan schenkbelasting op van 10% ofwel € 2.544; wordt de vrijstelling benut bij een schenking van stel € 150.000, dan is de besparing 20% ofwel € 5.088. Zorg ervoor dat u deze vrijstelling bij de juiste schenking in zet! Ook de vrijstelling voor schenkingen aan on- en minvermogenenden kan tussen ouders en kinderen goed van pas komen, met name als het kind bij de start van zijn carrière schulden moet aangaan om zich zelfstandig te vestigen.

4.19 Schenk uw kind € 53.016 belastingvrij!

Ouders kunnen een kind in 2016 eenmalig € 53.016 belastingvrij schenken.

Om deze vrijstelling te kunnen benutten, moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- het kind moet ten tijde van de schenking tussen de 18 en de 40 jaar oud zijn;
- de schenking moet in één jaar plaatsvinden, tot maximaal € 53.016;
- het kind moet het bedrag van de schenking gebruiken voor de aankoop van een eigen woning, het bekostigen van onderhoud of verbetering aan de eigen woning, het aflossen van de eigenwoningschuld ofwel voor het betalen van de kosten van een studie of een opleiding voor een beroep waarvan de kosten hoger zijn dan € 20.000 per jaar;
- de bestemming van het geschonken bedrag moet in een notariële akte zijn vastgelegd.

Vanaf 1 januari 2012 is voor die schenking niet langer een notariële akte vereist. Dat maakt de schenking weer wat goedkoper. Bij een schenking voor een 'dure' opleiding is nog wel steeds een notariële akte vereist. Om toepassing van de verhoogde vrijstelling moet bij aangifte worden verzocht. Als het kind de vrijstelling van (maximaal) € 53.016 benut voor de verwerving van een eigen woning, wordt het bedrag van de vrijgestelde schenking in mindering gebracht op de eigenwoningschuld, het bedrag waarover aftrek van hypotheekrente op de eigen woning kan plaatsvinden. Voor ouders en kinderen die al eerder, vóór 2010, gebruik hebben gemaakt van de verhoogde vrijstelling (van € 22.760 in 2009) is een overgangsregeling getroffen. De kinderen kunnen vóór het bereiken van de 40-jarige leeftijd alsnog een eenmalige extra vrijstelling van € 29.992 toepassen op een schenking van de ouders, mits het kind het bedrag van die schenking gebruikt voor de aankoop van een eigen woning. Het bekostigen van een studie of opleiding is hier niet gefaciliteerd! Voor toepassing van de extra verhoogde vrijstelling geldt een ruim begrip 'eigen woning'. Als eigen woning geldt niet alleen de woning die voor de begiftigde zijn hoofdverblijf is, maar ook een woning, die leeg staat of in aanbouw is en die uitsluitend bestemd is om voor de begiftigde als eigen woning/hoofdverblijf te gaan dienen in het lopende kalenderjaar of in de twee kalenderjaren daarna.

4.20 Vrije schenking eigen woning: € 100.000 in 2017

Per 1 januari 2017 wordt de vrijgestelde schenking van € 100.000 voor een eigen woning opnieuw ingevoerd. De verruimde vrijstelling geldt binnen én buiten de familiesfeer, de begiftigde moet tussen de 18 en 40 jaar zijn, en hij moet de schenking gebruiken voor de koop of verbouwing van een eigen woning, de aflossing van de eigenwoningschuld (of restschuld), dan wel de afkoop van rechten van erfpacht, opstal of beklemming van zijn eigen woning. De schenking moet plaatsvinden over maximaal drie opeenvolgende kalenderjaren.

De nieuwe regeling kent een ingewikkelde samenloop met eerdere schenkingen onder de verhoogde vrijstelling. Die samenloop ziet met name op schenkingen van ouders aan hun kind(eren). De samenloopregeling kan tot gevolg hebben dat nog dit jaar – in 2016 – een schenking moet plaatsvinden, om met een aanvullende schenking in 2017 of 2018 het maximale vrijgestelde bedrag van € 100.000 te kunnen benutten.

Uitgangspunt van de wetgever is dat de verhoogde vrijstelling voor een schenking voor de eigen woning éénmalig is in de relatie tussen schenker en begiftigde. Als de gulle gever al eerder gebruik heeft gemaakt van een verhoogde vrijstelling, moet die 'meegenomen' worden in de vrijgestelde schenking van € 100.000. Er zijn vier mogelijkheden:

1. Er is nog niet eerder een schenking gedaan waarbij de verhoogde vrijstelling is toegepast; in 2017 kan (maximaal) € 100.000 belastingvrij worden geschonken. Bij een schenking van ouders aan een kind is niet van belang dat zij in een of meer voorgaande jaren het jaarlijkse vrijgestelde bedrag van € 5.304 hebben geschonken. Het kind kan bij een schenking van € 100.000 in 2017 maximaal € 25.449 vrij besteden, de rest van € 74.551 moet hij/zij gebruiken voor de eigen woning. Senior kan overwegen om de schenking in drieën te knippen, als de begiftigde de schenking gebruikt om de hypotheek op de eigen woning af te lossen kan hij/zij drie keer gebruik maken van het jaarlijkse bedrag van een boetevrije aflossing.
2. Er is in het verleden een schenking gedaan waarbij een verhoogde vrijstelling is toegepast, en wel **vóór 2010**.

Hier geldt een inhaalregeling. Senior moet dan wel nog dit jaar, in 2016, een schenking doen tot maximaal de voor dit jaar geldende verhoogde vrijstelling voor een eigen woning (voor schenkingen van ouders aan kinderen) van € 27.570; in 2017 of 2018 kan dan aanvullend nog maximaal € 46.984 belastingvrij bijgeschonken worden. Daarvan is € 5.304 (per jaar) vrij besteedbaar. Als senior in 2016 niets schenkt, kan in 2017 aanvullend maximaal € 27.567 vrij worden geschonken waarvan het kind € 5.304 vrij kan besteden.

3. Er is in het verleden een schenking gedaan waarbij een verhoogde vrijstelling is toegepast, en wel **in 2010 tot en met 2014.**

Voor deze categorie is geen inhaalregeling getroffen: er kan géén gebruik worden gemaakt van de vrijstelling van € 100.000. Ook niet als senior in de voorgaande jaren de maximale verhoogde vrijstelling niet volledig heeft benut. De enige vrije schenking die senior in 2017 aan zijn kind kan doen, is de jaarlijkse vrije schenking van € 5.304.

4. Er is in het verleden een schenking gedaan waarbij een verhoogde vrijstelling is toegepast, en wel in **2015.**

Senior kan in 2017 maximaal nog € 46.984 belastingvrij aan zijn kind schenken. Daarvan is € 5.304 vrij besteedbaar.

De vrijstelling kan over drie achtereenvolgende kalenderjaren worden benut. In de aangifte schenkbelasting moet een beroep op de vrijstelling worden gedaan. De Belastingdienst kan pas achteraf controleren of de schenking daadwerkelijk en tijdig is aangewend ten behoeve van de eigen woning. Daardoor is de reguliere periode van drie jaar voor het vaststellen van een aanslag schenkbelasting aan de krappe kant. Voorgesteld wordt om deze aanslagtermijn te verlengen naar vijf jaar. Check bij een schenking het huwelijksgoederenregime van de begiftigde. Is de begiftigde op huwelijkse voorwaarden of in gemeenschap van goederen gehuwd? Staat de woning (juridisch) op zijn of haar naam? Wat is het (civielrechtelijke) aandeel in de eigenwoningsschuld? Het antwoord op die vragen is bepalend voor toepassing van de vrijstelling!

4.21 Schenk met behoud van ‘macht’

Voor de meeste ouders staat wel vast wat er met hun vermogen moet gebeuren: wat er over is bij hun overlijden, moet naar de kinderen of kleinkinderen. Die vermogensoverdracht kan fiscaal gezien beter niet worden uitgesteld tot het overlijden. Een overdracht bij leven, door jaarlijkse schenkingen, kost veel minder belasting. Ondanks dat fiscale voordeel voelen veel ouders er niets voor om al bij leven een flink deel van hun vermogen aan de kinderen te schenken. Wie wil er nu financieel afhankelijk worden van zijn kinderen? Ook het risico dat het kind het geschonken geld over de balk zal smijten, tempert de ouderlijke gulheid. Ouders willen wel schenken, maar alleen als zij het beheer over het geschonken vermogen behouden. Dat kan door te kiezen voor een van de vele vormen van schenken ‘met behoud van macht’.

4.22 Schenk onder schuldigerkenning

Bij een schenking onder schuldigerkenning schenken pa en ma ‘op papier’ aan de kinderen: zij schenken een som geld en blijven dat geschonken bedrag schuldig. De ouders krijgen een schuld aan hun kinderen, de kinderen een vordering op hun ouders. Die vordering kunnen zij meestal pas opeisen bij het overlijden van de langstlevende ouder.

Door de schenking ‘op papier’ behouden de ouders het beheer over het geschonken bedrag, de kinderen krijgen geen geld in handen. Dat maakt deze vorm van schenking goed toepasbaar als de ouders niet voldoende vrije middelen ter beschikking hebben, bijvoorbeeld als het geld vastzit in de onderneming of in beleggingen. Let op: de ouders moeten over het schuldig gebleven bedrag jaarlijks een zakelijke rente (van 6% per jaar) aan de kinderen betalen. Doen zij dat niet, dan worden de kinderen geacht het bedrag van de schenking (plus de te betalen rente) bij overlijden krachtens erfrecht te hebben verkregen en zijn ze daarover alsnog erfbelasting verschuldigd.

Om de beoogde besparing van erfbelasting zeker te stellen is het aan te raden om een schenking onder schuldigerkenning steeds bij notariële akte te doen. Schenkingen zijn in beginsel vormvrij, een notariële akte is niet vereist, maar voor 'schenkingen ter zake des doods' is dat anders: daar is wél een notariële akte vereist. Een schenking onder schuldigerkenning kan soms worden aangemerkt als een schenking ter zake des doods, met name als de kinderen het geschonken bedrag pas ontvangen bij of na het overlijden van de langstlevende ouder. Als in die situatie geen notariële akte van de schenking is opgemaakt, gaat de beoogde besparing van erfbelasting verloren!

4.23 Schenkingen op papier: notarieel bekrachtigen

Hebt u in het verleden schenkingen onder schuldigerkenning gedaan aan uw kinderen? En daarbij vastgelegd dat zij die schenkingen pas kunnen opeisen als de langstlevende ouder is overleden? Zo'n schenking terzake van de dood moet bij notariële akte, zo heeft de Hoge Raad beslist. Is dat niet gebeurd, dan is de schenking niet rechtsgeldig, en vervalt die bij het overlijden van de schenker. Van de beoogde besparing op de erfbelasting komt dan niets terecht. Om uw oude papieren schenkingen te 'redden' is het verstandig om die alsnog achteraf bij notariële akte te bekrachtigen. Dan moet uiteraard gebeuren vóórdat de schenker is overleden.

4.24 Schenken en teruglenen. Zog voor bewijs!

Een eenvoudige manier van vermogensoverdracht naar de volgende generatie is 'schenken en teruglenen'. Deze vorm van vermogensoverdracht is de 'doe-het-zelfvariant' van de (notariële) schenking onder schuldigerkenning. Door te schenken en terug te lenen wordt het eigen vermogen van senior omgezet in vreemd vermogen – de schuld aan junior – en daardoor wordt de toekomstige nalatenschap van senior beperkt. En dat bespaart junior erfbelasting. Deze opzet werkt als de schenking en de geldlening voldoende los van elkaar staan. Daarbij gelden de volgende spelregels:

- senior maakt het geschonken bedrag aantoonbaar over op de rekening van junior (zorg voor een bankafschrift!)
 - junior leent enige tijd ná de schenking een bedrag aan senior en boekt dat over op de rekening van senior (bankafschrift!). Het bedrag van de geldlening is bij voorkeur niet hetzelfde bedrag als het bedrag dat senior eerder geschonken heeft.
 - de lening is schriftelijk vastgelegd; daarbij is een zakelijke rente afgesproken die jaarlijks betaald wordt.
-

4.25 Met zonnepanelen bent u – particulier – btw-ondernemer

Het Europese Hof van Justitie heeft recent beslist dat de exploitatie van zonnepanelen een economische activiteit is. Particulieren die met zonnepanelen elektriciteit opwekken en dat duurzaam (deels) aan het energienet verkopen, zijn ondernemer voor de omzetbelasting. En dat betekent dat zij de btw op de aanschaf en installatie van de zonnepanelen als voorbelasting kunnen terugvragen. Financiën heeft recent deze particulieren als btw-ondernemer erkend, en gaat de verzoeken om toekenning van een btw-nummer afwerken. De particuliere eigenaar van zonnepanelen die aannemelijk maakt dat hij de met de panelen opgewekte elektriciteit geheel of gedeeltelijk, duurzaam en tegen een vergoeding (mét btw) aan zijn energieleverancier levert, wordt als btw-ondernemer aangemerkt. Dat btw-ondernemerschap kan niet met terugwerkende kracht worden toegekend: particulieren die vóór de uitspraak van het EU-Hof in zonnepanelen hebben geïnvesteerd hebben geen recht meer op een btw-teruggave omdat de termijnen voor het verzoeken daarvan inmiddels zijn verstreken. De particulier die vanwege de btw-belaste leveranties van energie aan het netwerk jaarlijks (na aftrek van de btw-voorbelasting) niet meer dan € 1.345 moet afdragen, kan een beroep doen op de kleineondernemersregeling in de omzetbelasting. En zo een ontheffing krijgen van de btw-plicht en de daarbij behorende administratieve verplichtingen.

4.26 Zorg voor een levenstestament

In een levenstestament kunt u vastleggen wat er moet gebeuren met uw vermogen, uw onderneming, enzovoort ingeval u onverhoopt zelf niet meer in staat bent om die beslissingen te nemen. Bijvoorbeeld omdat u na een ongeval in coma raakt, of depressief wordt, of als u al wat ouder bent en gaat dementeren. U kunt in dat levenstestament één of meer vertrouwelingen volmacht geven om uw zaken in die situatie te behartigen. Verder kunt u in zo'n testament uw wensen op medisch gebied aangeven, uw plannen met uw woning, lopende schenkingen en ga zo maar door. Een goed testament geeft rust en zekerheid en dat geldt zeker ook voor een levenstestament.

4.27 Is uw testament al flexibel?

De erflater die een goed testament opmaakt, kan daarmee een forse belastingbesparing voor zijn erfgenamen realiseren. Een goed testament is een testament dat de door de erflater gewenste vererving van zijn vermogen combineert met een minimale heffing van erfbelasting bij de erfgenamen. De praktijk kent veel verschillende testaments, zoals een testament met wettelijke verdeling, een vruchtgebruiktestament, een ik-opatetestament, een keuzelegaattestament, een turbotestament en ga zo maar door. Keuze genoeg. Ook voor testaments geldt: vrijheid, blijheid! En dat leidt er toe dat een erflater vaak kiest voor een keuzetestament. Met zo'n testament biedt hij zijn erfgenamen de keuze tussen diverse vormen van vererving: zij kunnen na zijn overlijden – op basis van de dan geldende omstandigheden – kiezen voor één van de in het testament genoemde vormen van vererving. Zodoende kan gekozen worden voor de fiscaal voordeligste optie! De afgelopen jaren kan uw persoonlijke situatie zijn gewijzigd. Of uw financiële situatie. Controleer daarom of uw huidige testament nog aansluit bij uw bedoelingen. Door een testament op te maken kunt u niet alleen bereiken dat erfbelasting wordt bespaard. U kunt ook specifieke wensen tot uitdrukking brengen. Er is daarom eigenlijk geen reden te verzinnen om niet een testament op te maken. Sterker nog, een flexibel testament is van 'levensbelang'.

4.28 Middeling: een onverwachte teruggaaf van belasting

Als u een sterk wisselend (belastbaar) inkomen hebt gehad in box 1 over drie aaneengesloten jaren, hebt u wellicht recht op een onverwachte belastingteruggave. Door het inkomen te middelen – gelijkelijk te verdelen – over die drie jaren kunt u de nadelige werking van het progressieve tarief van de inkomstenbelasting ongedaan maken. Door de middeling wordt de belasting herrekend en wel op basis van het gemiddelde inkomen over die drie jaren. Het verschil tussen de werkelijk geheven belasting en de herrekende belasting na middeling wordt terugbetaald. Middeling is alleen mogelijk over het inkomen in box 1. In box 2 en box 3 geldt immers een vast proportioneel tarief, zodat middeling hier zinloos is. Het verzoek om middeling moet worden ingediend binnen 36 maanden nadat de laatste belastingaanslag over de drie jaren van het middelingstijdvak onherroepelijk is geworden. Financiën heeft recent goedgekeurd dat het jaar van overlijden – onder voorwaarden – ook in een middelingstijdvak kan worden begrepen.